

SOKOLSKI GLASNIK

Organ Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

Izlazi 1., 11. i 21. svakog meseca • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava
u Ljubljani, Narodni dom • Telefon 2543 • Račun pošt. šted. 12.943 • Oglasi po ceniku

God. I.

Ljubljana, 11. maja 1930.

Broj 10.

Naš slet.

Interesovanje za slet.

Interesovanje za slet očitaje se ne samo u redovima naših Sokola i sokolskih porodica već se danas o sletu govori po svim krajevima naše velike otadžbine i na svakome mestu. Svi bez razlike sa velikim simpatijama prate rad i pokret naših Sokola i nastoje da ih pomognu u njihovoj plemenitoj akciji. Svaki iskreni rođaju danas jasno vidi, da je pobeda zdrave sokolske misli u današnje doba svakako najveća pobeda našega naroda i da je Sokolstvo svojim radom dokazalo punu sposobnost našega naroda i naše države u smislu zdravoga napretka i dobro smisljene organizacije. Nije dakle ni čudo, što se interesovanje za slet sve to više širi što se u sokolska društva javlju novi i novi članovi i osnivaju nova sokolska društva tamo, gde ih do sada nije bilo. Najlepšu sliku interesa za slet i simpatija za Sokolstvo biti će svakako svečana povorka, u dane glavnih sletskih dana, kada će beogradске ulice biti prijetno isaranane živopisnim narodnim nošnjama iz svih krajeva naše otadžbine. Sletski odbor je već sada predvidio pojačane vozove u svim pravcima prema Beogradu posebne vozove i vozove, koji će kao druga garnitura slediti sve brze i putničke vozove na glavnim prugama u rastojanju od 15 minuta. Svakačko će prolaz naših Sokola učiniti najlepši utisak na pučanstvo onih mesta, kroz koje će Sokolstvo proći na svom putu za Beograd, veselo, oduševljeno i uz pesmu klijuči Kralju, Jugoslaviji i Slovenstvu.

U vezi s time prijave za slet svakim danom rastu i kako je poslednji rok za prijavu određen do 15. maja to smo uvereni da će se ranije objavljeni brojevi školske omladine, sokolskog naraštaja i sokolskog članstva još za mnogo povećati.

Interesovanje u Čehoslovačkoj i Poljskoj.

Koliko se za naš slet interesuju naša severna braća Čehoslovaci nemoguće je opisati. To interesovanje ponovni je dokaz sa koliko simpatija i bratske ljubavi Čehoslovaci prate naš narodni život, naš rad i napredak i koliko se vesele našim uspesima, potpuno uvereni, da je naš uspeh u isto doba i njihov uspeh. Čehoslovačka Obec Sokolska izdala je povodom našeg sleta proglašenje svome članstvu, kojim ga poziva da u što većem broju poseti našu zemlju o čijoj ljubavi su oni stekli puno uverenje još pre rata, a naročito u vreme svetskoga rata. U sokolskim redovima taj je proglašenje sa najvećim odusevanjem i u svim društima, kojih češko Sokolstvo ima tako mnogo, interes za naš slet je vrlo velik. U svim društima u gradovima i po selima vrše se pripreme, organizuje članstvo, pripravlja sve, što je potrebno za put u zemlju svoje rođene braće na Slovenski Jug. Čehoslovačka štampa isto tako sa najvećim simpatijama prati pripreme za naš slet i po svemu tome možemo biti uvereni, da čemo iz Čehoslovačke primiti najveći broj naših milih gostiju. Prema dosadanju računa se, da će iz Čehoslovačke doći oko 12.000 Sokola.

Zanimanje za naš slet u Poljskoj isto je tako veliko i poljski Sokoli marljivo se spremaju, da u što većem broju posete našu zemlju i svoju sokolsku braću. Starešina Poljskog sokolskog Saveza br. Adam Zamoyski razvio je sa svojim starešinstvom vrlo živo akciju, tako da se veruje da će poljski Sokoli na ovome sletu po prvi put nastupiti u jednom velikom broju. Prema dosadanju stanju očekuje se da će iz Poljske doći oko 3000 naših gostiju.

Stadion.

Na mestu, gde pre 6 meseci nije bilo moguće zapaziti nikakva rada i gde su se nalazile razbacane velike gomile gorivog drveta raznih trgovaca, a drvom stare opštinske cevi i kamenje za kaldrmisanje beogradskih ulica, danas se ponosno uzdiže veliki stadion naših Sokola, na kome će se održati prvi veličanstveni svesokolski slet svih naših Sokola iz cele naše države i ostale sokolske braće iz Sve-

slovenskog Sokolskog Saveza. Kada čovek prvi put dođe na samo sletište ostaje potpuno iznenaden. Iznenadenje je prijatno i celokupna slika velikog sletišta, na kome rade stotine i stotine raznovrsnih radnika, napuštuje našu dušu nekim neizrecivim čuvinstvom narodnog ponosa i pobeda sokolske misli jasno se uzdiže iz svake duše kao na krilima Sokola. Tribine sokolskog stadiona visoke oko 20 metara predstavljaju najviše tribine, koje su do sada u opšte podizane u celoj centralnoj Evropi. Gledajući na tu gradjevinu očima stručnjaka, mora se priznati, ne samo veliki mar naših Sokola i njihovu težnju da što bolje prikazuju pravu smisao sokolskoga rada, već se može otvoreno izjaviti priznanje našoj drvarskoj industriji obzirom na kvalitet drva, koje je upotrebljena za izgradnju. Domaće šumsko poduzeće »Šipad« najbolje je potvrdilo ovom svojom lifieracijom postojeći glas, da je naša domaća šumska industrija na jednoj zavidnoj visini i da je drvo, koje je upotrebljeno za izgradnju samoga sletišta izabrano kao najbolja grada po kvaliteti, čvrstoći, okovnosti i nosivosti snazi. Tribine samoga sletišta građene su tako masivno i solidno da bi mogle primiti putu veće opterećenje, no što će ga primiti u dane pune posete svih raspoloživih mesta na tribinama. Prema tome samo sletište je jedan lep i jasan primer i dokaz, što se sve može blagodareći bogatstvu naših šuma i dobrom kvalitetu našega drveta izgraditi.

Sokolske čete iz Hercegovine.

Na svesokolski slet dolazi oko 600 članova sokolskih četa iz Hercegovine. Svi ovi Hercegovci dolaze u svom narodnom odjelu. Svaka četa sastoji se iz 20 vežbaca. Sa ovim četama u Beograd dolaze živi ustaši iz 1875. g. sa svojim ustaškim barjakom.

Hercegovačke čete logorovaće najverovatnije kod crkve Sv. Marka. Tom prilikom moći će se kod logora videti život hercegovačkog seljaka: imaće zajednički ručak prireden po običaju hercegovačkog selja.

O sletu će se dodeliti pobednoj četi »Kraljev venac Šreza nevesinskog«. Taj srebrni venac danac je N. V. kralj na Vidov-dan 1928. g. — prilikom osnivanja spomenika hercegovačkih ustaša. Venac uvek ostaje pobednoj četi.

Pošto dolazak pada u vreme najvećih poljskih radova, hercegovci se po svršenim vežbama odmah vraćaju u svoje selo.

Na slet dolaze čete iz srezova: nevesinskog, gatačkog, stolačkog, čapljinskog, konjičkog, mostarskog, Jibuškog i trebinjskog.

Hercegovci vode sobom najboljeg guslara.

Naraštaj iz Hrvatskog Zagorja.

Naraštaj iz sreza zlatarskog, veždanskog i okoline poveo je akciju, da u što većem broju poseti svesokolski slet. Eva ova omladina doći će sa zagrebačkom sokolskom župom, čijoj teritoriji pripada.

Naraštaj Zagorja i Prigorja doći će u Beograd u svojoj živopisnoj narodnoj nošnji.

Vojska i mornarica.

O vojnim danima učestvovaće na sletištu i naša vojska i mornarica. Vojska će učestvovati zajedničkim vežbama i takmičenjem.

Odelo za takmičenje je propisno vojničko odelo sa izvesnim izmenama.

Oficir se takmiče u oficirskom odelu (letnja bluza). U nekim takmičenjima oficir se takmiče u sokolskom vežbačkom odelu.

O sletskim danima vojska će za jedničkim vežbama pokazati uspeh sokolskog sistema u našoj vojski.

Narodne nošnje na sletu.

Lepa karakteristika sleta biti će svakako pojava naših raznovrsnih narodnih nošnja iz svih krajeva naše

otadžbine. Pored Sokola i Sokolica u odlri mnogi će Sokoli i Sokolice, a isto tako i ostali gosti, doći na slet u svojim živopisnim narodnim nošnjama. Biti će tu prekrasnih i skupocenih nošnja iz Crne Gore, Dalmacije i Slovenije, interesantnih iz Bosne i Hercegovine, lepih u belome kroju iz našeg Zagorja, Like i Slavonije, interesantnih iz Sumadije i Južne Srbije, te svih ostalih krajeva naše domovine. Pored crvenih sokolskih košulja, ove će nošnje uvelike upotpunjavati bogatu sliku i izgleda naše prestonice u vreme sletskih dana, i naši strani gosti imati će prilike da se dive lepoti naših nošnja, skladnosti boja i karakteristikama naših raznih krajeva. Preporučuje se stoga svima omima, koji su u mogućnosti da na slet dođu u narodnoj nošnji, da to svakačko učine, jer će time svojim prisustvom uveličati opštu sliku naše narodne manifestacije i velikog sokolskog slavlja.

Sletske markice.

Sletski odbor pustio je ovih dana u prodaju propagantne sletske markice, koje se prodaju po ceni od 50 para (pola dinara) po komadu. Prihod od ovih markica namenjen je sletskom fondu, pa se preporuča svim firmama i privatnicima, da se u svojoj korespondenciji služe ovim markicama i na taj način pomognu velikom delu naših Sokola.

Izložba narodne kućne industrije za vreme našeg sleta.

U domu Kola srpskih sestara u Beogradu održana je konferencija delegata Ministarstva trgovine i industrije i uprave Kola srpskih sestara, kojoj je na poziv pomenutog ministarstva učestvovao i direktor Etnografskog muzeja u Zagrebu g. S. Berger.

Na ovoj konferenciji, koja je sazvana inicijativom Zavoda za upredizvajanje spoljne trgovine koji je u isto vreme i inicijator ideje o priredjivanju izložbe, konačno je rešeno, da se u sastavu ostalih priredaba prilikom prvog svesokolskog sleta u Beogradu održi i izložba naše kućne industrije, naročito našeg narodnog tkiva i veziva. Iz svih krajeva naše zemlje, kao i izložba u cilju propagande naše sletne.

Upredizvala se da za izložbu veziva ustupi sve prostorije svog doma u Beogradu, a isto tako da u zajednici sa g. Bergerom, kao dugogodišnjim propagatorom naše jugoslovenske radnosti u zemlji i u inostranstvu, preuzme celokupno spremanje ove značajne privredne manifestacije, koja ima za svrhu da i ovom prilikom pokaže svima učesnicima svesokolskog sleta sve bogastvo i sve sposobnosti našeg naroda koje još današnje, najvećim delom, stope neiskorišćene u svima krajevima naše države.

Nova Sokolska društva.

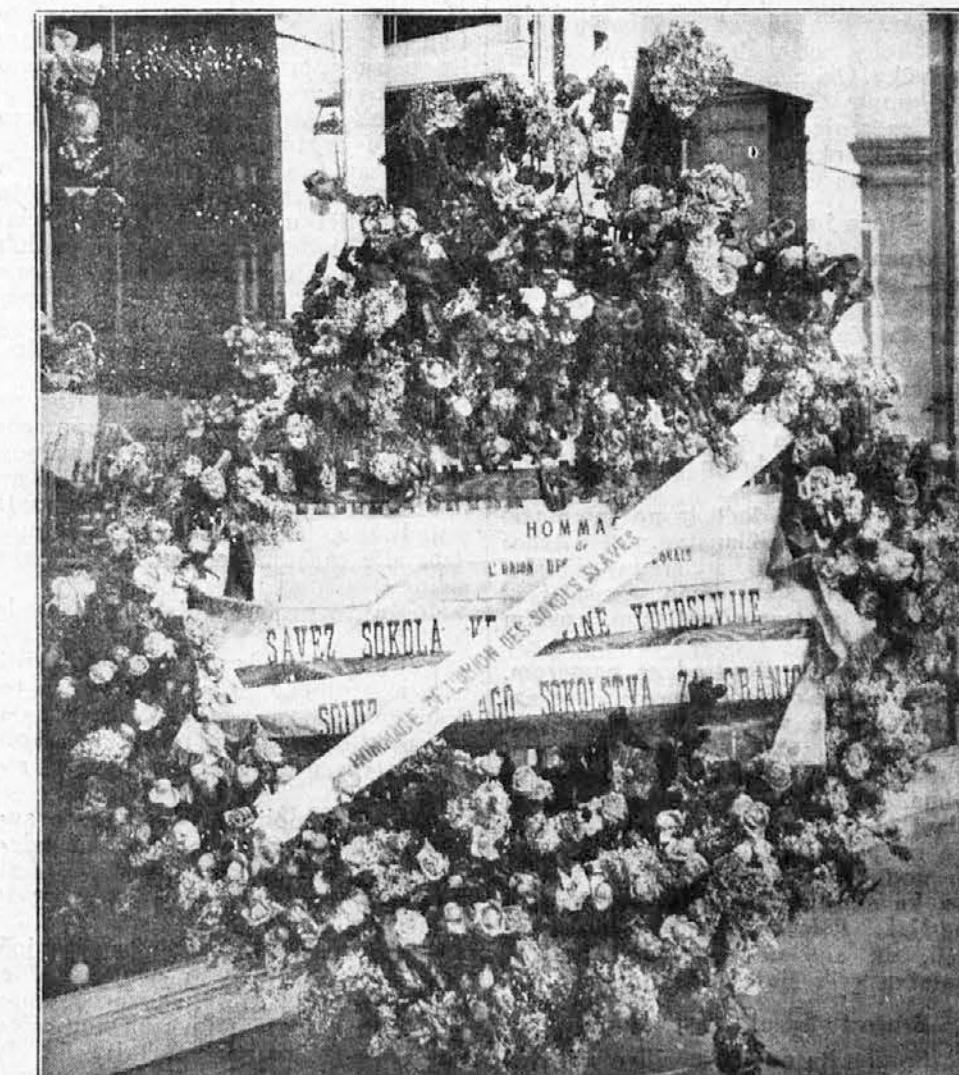
Sokolska ideja kao najzdraviji pokret našega naroda osvaja sve više i više sreća naših ljudi. Sokolska društva razvijaju svoju delatnost u našem u svim pravcima i kao prirodna posledica osnivanja se nova sokolska društva. Skoro svakoga dana savezno stvaranje naše otadžbine, da su osnovana nova sokolska društva. Vodstvo ovih društava puna volje za rad traže uputstva u radu i najavljuju dolazak svojih članova na slet. Ovih dana primilo je savezno stvaranje izveštaje iz severnih krajeva naše otadžbine, gde su osnovana ova nova sokolska društva: Pored postojećeg Sokolskog društva matice u Mariboru, osnovano je novo društvo Maribor I. Nadalje su osnovana Sokolska društva u Medimurju u ovim mestima: Salovec (Prekmurje), Kotoriba, Dolj, Dubrava, Sv. Marija, Goričan i Les.

Oficir se takmiče u oficirskom odelu (letnja bluza). U nekim takmičenjima oficir se takmiče u sokolskom vežbačkom odelu.

O sletskim danima vojska će za jedničkim vežbama pokazati uspeh sokolskog sistema u našoj vojski.

Narodne nošnje na sletu.

Lepa karakteristika sleta biti će svakako pojava naših raznovrsnih narodnih nošnja iz svih krajeva naše

Venac „Saveza Slovensko Sokolstvo“ na spomeniku palih boraca u Alžiru.

Sa sleta francuskih gimnasta u Alžiru.

Učestvovanje predstavnika Saveza Slovenskog Sokolstva.

Povodom proslave stogodišnjice proglašenja Alžira francuskom kolonijom, koja je bila obavljena sa velikim svečanostima, Savez Francuskih Gimnasta (Union des Sociétés de Gymnastique de France) priredio je u Alžiru ovom prigodom o Uskrstu, u danima od 17. do 24. aprila o. g. svoj 52. savezni nacionalni slet (52me. Féte Fédérale Nationale).

Ovaj slet imao je veliki uspeh i u tom je nadmašio prošlogodišnjeg, koji se je održavao u Orleansu. Sletu učestvovali su mnogi predstavnici francuske vlade i vojske, kao i predstavnici visokog francuskog društva. Francusku vladu zastupala su četiri ministra, a učestvovali su također generalni guverneri Alžira i Orana.

Za vreme sleta održano je nekoliko kongresa, među kojima i francuskih kombatanata, studenata, profesora, lekara, odvetnika i dr. Po svome aranžmanu svečanost je bila veoma pomozna, a naročito se je ističao efektni deo svečanosti u veličanstvenoj rasveti i prekrasnim umetnim vatrama, što je samoj priredbi podavalо naročiti čar.

Sletu je učestvovalo 7000 vežbaca, a osim ovih sudjelovali su odeli engleski, belgijski, luksemburški, holandski i italijanski.

Vojska je bila zastupana u svim rodovima oružja, a naročito interesantno izgledali su reprezentanti svih vrsta oružja u odorama, koje su se nosile pred sto godinu. Sto više njihov nastup pa i korak bio je udešen prema onom vremenu.

Uredeno stanovništvo, koje je inače prožeto veoma velikim i iskrešnim simpatijama prema Francuzima, učestvovalo je ovim svečanostima spontano i veoma brojno.

Za nas je od naročitog interesa, da je na ovoj proslavi bio zastupan i »Savez Slovenskog Sokolstva« na učestvovanju pri ovoj jubilarnoj proslavi. Generalni guverner Alžira g. Pierre Bord u svom zahvalnom govoru imenovao je sve slovenske države i veličao je njihove zasluge i njihov lep napredak.

Na lepim željama izraženim u ovim nazdravicama i govorima u čast slovenskog Sokolstva, br. Adam Zamoyski užvratio je ovim krasnim govorom, kojeg prenosimo u celine:

(Nastavak na str. 2.)

ROSIJA-FONSIER ◆ DRUŠTVO ZA OSIGURANJE I REOSIGURANJE ◆ BEOGRAD

SLOVENSKO SOKOLSTVO

Čehoslovački Sokoli i naš slet.

Čehoslovačko Sokolstvo sve marljivije se spremo za naš beogradski svesokolski slet. Pretsedništvo Čehoslovačke Obce Sokolske izdalo je na celokupno čehoslovačko Sokolstvo proglašenje, kojega je donela čitava sokolska i Sokolstvu naklona Štampa. Proglas glasi:

»Braćo i sestre,

Juna meseca prireduje Savez Sokola kraljevine Jugoslavije svoj prvi slet u Beogradu. Po obimu i karakteru taj će slet prestavljati značajnu nacionalnu proslavu ne samo jugoslovensku već opštu slovensku. Slet počinje danima srednjoškolske omladine i vojske, za njima dolaze dani pomlatka, a na kraju dan sokolskog članstva.

Na taj slet doći će ne samo naš pomladak i naše članstvo, već i čehoslovačka vojska i srednjoškolska omladina. Na sletu ćemo se naći i sa braćom i sestrama poljskim, ruskim i lužičkim.

Pozajmo u Beograd sa namerom, da naš dolazak znači obnovu stare zakletve trajne verosti i ljubavi oba naša naroda. Naš dolazak izražava bratsko i nesalomivo jedinstvo sa svima, koji — celim svojim bićem odani ideji Tyrša i Fügnera — ulazu sve svoje napore za telesno i moralno podizanje svoga naroda. Pozajmo ka svojima i u otvoren bratski zagrljaj. Pozajmo u tradicionalnoj želji, da služimo sokolskoj ideji i bratstvu svih slovenskih naroda.

Braćo i sestre!

Spremajte se svi marljivo za ovaj slet, pratite pažljivo sve vesti, pridržavajte se tačno svih objavljenih propisa — svojom tačnošću i preciznošću potvrđuite ponovo, slavno ime Čehoslovačkog Sokolstva.

Naš odlazak u Beograd ima opet da dokaže, da geslo »vernost za vernost — krv za krv« — postalo medju jugoslovenskim i čehoslovačkim narodom u najtežem vremenu — nije samo fraza već živa istina. Dokažite to svojim učestvovanjem na beogradskom sletu.

Na zdar!

Pretsedništvo Československe Obce Sokolske.

Dr. Jaroslav Urban v. r., tajnik. Frant. Mašek v. r., zam. starešine. Vincenc Stepanek v. r. izvestitelj.

Mnoga društva otvorila su tečajeve za srpskohrvatski jezik, a nekoj sokolski listovi donašaju članke na našem jeziku. U »Vestniku Sokolskom« br. 18. napisao je članak »Slet u Beogradu« br. V. Štepanek. Veoma dobar informativni članak o Sokolu kraljevine Jugoslavije i njegovom svesokolskom sletu napisao je u apriliškom broju praškog »Sokola« br. Miroslav Vojinović.

Pedeset godina sokolskog rada.

Pedeset godina neumornog sokolskog rada slavi br. Jan Vlček, starešina Sokolskog društva u Voticama u Čehoslovačkoj republici. Članom Sokola postao je god. 1880., god. 1892. bio je medu osnivačima društva u Voticama, a od god. 1917. mu je starešina. Učestvovao je na svim većim sokolskim sletovima, a vežba je još pod vodstvom Tyrševim. Bratski čestitamo br. Vlčku prigodom njegovog sokolskog jubileja!

(Nastavak sa 1. str. V. stupac.)

Gospodo!

Medu vežbačima svih naroda, udruženih u Medunarodnoj telovežbačkoj federaciji, slovenski Sokoli tvore posebnu grupu. Sokolska ideja ne obuhvata samo pitanja fizičkog razvoja generacija; ona se bavi također i sa njihovom moralom. Radi toga igrala je ta ideja tako važnu ulogu u trenutku borbe za slobodu i podignutje slovenskih naroda. Sveti rat uzdišao je veličinu sokolskog pokreta. To su bili poljski Sokoli u Francuskoj, koji su formirali prve redove poljskih dobrotvornih organizacija, kojima je povest već dala ime »Bayonais«; poljski Sokoli u Americi tvorili su srž poljske armade organizovane u Francuskoj. Na drugoj strani češke kompanije »Nazdar« u Francuskoj, čehoslovačke legije u Sibiriji, srpska divizija na Dobrudji, bile su isto tako prepune Sokola,

Niels Bukh o Sokolstvu.

Za vreme boravka Niela Buka, osnivača danskog telovežbačkog sistema u Pragu, posetio ga je u hotelu uvednik »Prager Presse« i zamolio ga za interview, kojega donosimo u doslovnom prevodu.

»Kako gledate na Sokolstvo kao našu organizaciju?«

»Znam dobro Vašeg Sokola. To je odlična organizacija, kakvu bi i ja htio postići u Danskoj. Svaka zemlja treba ljudi, koji imaju zdrav duh u zdravom telu. U tom smislu radim.«

»Što sudite o Sokolu kao ekspONENTU moderne kulture tela, kod čega naglasujem reč »moderne«? Molim, govoriti otvoreno!«

»Sokol ne može da bude nazvan potpuno modernim, jer ne upotrebljava još najnovije rezultate naučnog fiziološkog ispitivanja. Ne obazire se dovoljno na fizičke individualnosti pojedinaca. Tu bi trebalo više analize, više mehaničkog moderniziranja celine.«

»Kakve promene biste onda predložili?«

»Rado bih, da mogu predložiti nekoj promeni i nadam se, da će to dobitvenim vezama moći. Naravno, da bih predložio, da se prime u sokolski sistem nekoje stvari iz mog sistema.«

»Kažite, molim, otvoreno, što su vam o sokolskom telovežbačkom odelju, naročito o odelu žena? Ne čini li vam to utisak, da imaju sve previše na sebi?«

»Da, da, kod muških to nije još tako slabo. Ali zašto nemaju žene gola ramena? Zašto nose crne cipele i zašto nemaju telovežbačkog odelja iz jednog komada? Čekajte, da vidi vam naše devojke; one nose suknju od celog komada. Potpuno su modre.«

»A koji narod je pored Vašeg po Vašem mišljenju u fizičkoj kulturi najsvesniji i najbolji?«

»To Vam ja ne mogu da kažem, to morate kazati sam,« reče Bukh i dobrodošluo pozvani.

»Ali ja naglašujem »pored Vašeg«. U kakvom razmeru je Francuska prema Engleskoj?«

U celosti Francuska nije još daleko. Naprotiv tome su Engleska i Amerika »fine, very fine«.

»Verujete u apstinenciju?«

»Da, mi ne pijemo i ne pušimo,« i profesor Buhk se oprosti od urednika.

O Buhkovom telovežbačkom sistemu mnogo se diskutuje i piše u češkoj štampi, naročito u sokolskim listovima. O Nielsu Buhku i njegovom sistemu progovoricemo kasnije i mi.

ČSL. Sokolstvo u Americi.

Češko Sokolstvo organizovano u Američkoj Obci Sokolskoj i slovačkoj Sokolstvo u Americi ujednili su se u »Svez Česko-slovenskog Sokolstva u Americi«. Svez je tom prilikom izdao proglašenje, u kojem naročito ističe čehoslovačko narodno jedinstvo.

Američka Obec Sokolska osnovana je zagranični odbor. Telovežba se veoma marljivo gaji i u mnogim društvinama sokolane su premalene. Skoro sve župe, priredile su župске predsjednike tečajeve, koji su bili vrlo dobro posećeni. Slovensko Sokolstvo marljivo se sprema za svoj slet, koji će da bude ove godine u Binghamtonu.

A što je s jugoslovenskim Sokolstvom u Americi? Kako radi i kako li se i ono ujediniti u Jugoslovenski Sokolski Savez u Americi? Naša želja bi to bila!

Ia tih dviju narodnosti. Konačno nije od potrebe da ovde ponavljam, česa se svi dobro sećamo, uloge čehoslovačkih Sokola u Pragu, poljskih Sokola u Varšavi i Poznjanu, jugoslovenskih Sokola naročito u Slavoniji i Dalmaciji prigodom razoružanja germanских trupa. Takoder mi se čini suvišno isticati aktivno sudelovanje Sokola u poljskom ratu protiv boljševika god. 1920. i u opetovanim ustancima u Gornjoj Šleskoj.

Kako je sokolska ideja jaka u raznim slovenskim zemljama, raširila se godine 1924., na sokolskom sletu u Zagrebu, misao o Savezu Slovenskog Sokolstva. To je bilo odlučeno 18. augusta 1924. po opunomoćenim delegatima gore triju imenovanih zemalja, kojima su se pridružili Rusi u emigraciji. Organizacioni odbor stvoren na toj saglasnosti završio je svoje delo u Varšavi, kada je, prigodom svečanosti u počast američkih Sokola, izgla-

sana deklaracija, koja je precizirala cilj i važnost utemeljenog Saveza. U izvadcu ta deklaracija glasi:

»Shvatajući veliku važnost sokolske ideje i uvereni, da je ta ideja po principima Tyrša pozvana da utre put blžišanju medu svim slovenskim narodima,«

Shvatajući, da bi morali svi slovenski narodi, sledeći pozivu krvi i bratke ljubavi, zdržati svoje sile za razvoj i obranu svih slovenskih zemalja,

Uvereni, da je svetski rat otvorio slovenskim narodima nova polja za jedinjeni napora i da im je zadata nove zadaće,

Gledom na sve ovo, postavljamo se danas u isti red u radu za moralni i fizički razvoj mladeži, odbacivši sa bratskim samopregorom sve ono, što nas deli.

Taj novi duh, koji zaboravlja na sve prijašnje uroke nesporazuma među Slovenima i koji zaboravlja sve, što je neraspoloženje stvorilo, taj duh udružuje u istom čuvstvu spošljivosti i bratskog demokratičkog prijateljstva sve slovenske narode u cilju vlastite koristi i koristi čovečanstva...«

Tada se je zaključilo izjednačiti metode moralne i telesne kulture. Vladaoci slovenskih država bili su prvi o tom informisani i takoder su to odobrili.

Rad je veoma velik u svim sokolskim društvinama — gnezdišta — kako ih nazivamo, u kojima se okuplja toliko omladine muške i ženske. Ne ide se samo za tim, da se odgoje jak muževi i žene, ide se također za tim, da se odgoje muževi i žene prokušane moralne vrednosti. U brzi za njihov fizički odgoj trudimo se, da u njima probudimo dovoljno jak upliv plemenitičkog čuvstva, koji stvara dobre državljane. Mi uzdržavamo u njima kult dužnosti i ljubavi prema domovini. Mi nastojimo, da im ucepimo velike principe reda, samozataje, poštovanja i discipline na kojima počivaju temelji svih društava. Taj čvrsti i duboki rad oblači dušu naših mlađih Sokola u istinski oklop, o koji se razbijaju sva propagađa, koja udara razornim sofizmom i budenjem neprijateljstva u bezbožnom delu socijalnog rušenja.

U isto doba energično se prosleđuje radom na zbijenju slovenskih naroda, na tom čuvstvovanju vrednom polju, na kojem su svi jednako smanjani u bratstvu i punoj ravнопravnosti. Prošle godine u Poznjanu, kamo su pohitili slovenski Sokoli u velikom broju i kamo su poslali mnogi suvereni i šefovi država, posebno g. Pretsednik Francuske Republike, lepe nagrade, ove godine u Beogradu sastaje se Sokoli svih zemalja, da se, među sobom bratime i da privredu lepotu zaključku medusobnu kalaboraciju, koju su počeli u interesu svojih nacija, a također i čovečanstva.

Neosporno je, da slovenski Sokoli prinašaju drugovima gimnastama prijateljskih zemalja svoj istinski obol za opću korist. To sastoji u onom žarkom patriotsmu, koji ih diže, a koji ipak ne teži da se ikada posegnje za tudim. Oni prinašaju svoju ljubav istinskog mira, koji se temelji na jednakosti i jednakopravnosti, prinašaju konačno svoj obol za obranu čovečanskog morala.

Slobodan sam da se nadam, da će taj obol, kojeg ovde prinašam u ime Saveza Slovenskog Sokolstva i njegovog pretsednika dra. Scheinera, koja je sada bolest kod kuće zadražala, da će taj obol biti primljen sa istim osećajima dobrog i iskrenoga drugarstva, kojim ga i ja ispred Vas polazim. Ja sam naročito srećan, što mogu da ga položim u francuskoj zemlji, pred auditorijem prijatelja, koji nam

pružaju veličanstveni primer aktivnosti i energije. Slovenski Sokoli uvek će se spominjati onoga, koji je bio veliki voda saveznika u svetskom ratu, a time i njihov — sećaće se velikog maršala Focha. Oni su potpuno svesni uloge, koju su francuske nacionalne težnje i napor i igrali u povesnici njihovog oslobođenja.

Gospodo!

Dijem svoju čašu na uspeh i razvoj francuskih telovežbačkih društava u zemlji, koja im duguje svoj procvat!

Zivela Francuska i tradicionalno francusko-slovensko prijateljstvo!

Govor brata Zamoyskog bio je pozdravljen burnim ovacijama i frenetičkim odobravanjem.

Pri koncu ovog svečanog banketa prispeva je iz Pariza od vlade bržavka, koja je sadržavala imena odlikovanih učesnika. Među ovima nalazi se i takoder sestra Jadviga Zamoyska, načelnica Saveza poljskog Sokola, kojoj je g. Morinaud u ime francuske vlade izradio veliku zlatnu kolajku I. reda za fizički odgoj (la Grande Médaille d'Or I. Classe de l'Education Physique). Sestra načelnica, počasna ovim visokim odlikom, zahvalila se je biranim gromom, u kojem je naročito istaknula većinu vrednosti naše sokolske ideologije. Treba naime napomenuti, da je ovo odlikovanje veoma retko i u Francuskoj ga imaju samo četiri osobe, među kojima maršal Petain i samo jedna žena Me. Herriot — u inozemstvu samo... »sestra Jaga«, Ministar Morinaud istaknuo je njene zasluge, te izvanredno zanimanje za fizički odgoj, spominjući tečajeve, koje je vodila u Poljskoj i Americi, a naročito je posebno izrazio svoju poхvalu na organizaciju »Poroke Visle z Baltikom« ne samo radi velikog truda i ogromnog rada, već i radi političkog značaja te alegorične scene.

Mi pak, dočekivajući ove radosne glasove o ponovnoj afirmaciji slovenskog Sokolstva, po svom principu nailazi na najviša priznanja većih kulturnih naroda, radujemo se ujedno i uspesima brata starešine Zamoyskoga i sestre načelnice Jadvige, koji su tako odlično zastupali slovensko Sokolstvo na sletu gimnasta u Aligru savezničke zemlje Francuske i pridružuju se iskrenim bratskim čestitkama.

Pismo Organizacijskog komiteta 52. saveznog nacionalnog sleta francuskih gimnasta Savezu SKJ.

I. zam. starešine br. E. Gangl primio je iz Alžira, od pretsednika Organizacionog komiteta 52. saveznog nacionalnog sleta g. Louis C. Dominique pismo sledećeg sadržaja:

Alger, 23. aprila 1930.

Gospodine Pretsednič!

U ime Vrhovnog Saveza i Organizacionog Komiteta za 52. savezni nacionalni slet, upućujem Vam izraze mojih simpatija i moje najtoplijih, najživljih i najizrazitijih blagodarnosti za želje, koje ste mi uputili po drugu Adamu Zamoyskom.

Ja želim svim organizacijama, koje su okupljene u Vašem velikom Savezu, najveći uspeh, kojemu se pravom možete nadati.

Ja sam i ostajem veran prijatelj Saveza Slovenskog Sokolstva i u Vašoj gesti veličanja naših Velikih Mrtvih, nači u novu potvrdu nerazdruživog bratstva, koje veže naša dva naroda.

Pretsednik:
L. C. Dominique.

VEKOSLAV BUČAR (Ljubljana):

Slovenstvo i Sokolstvo.

Sokolstvo i Slovenstvo

krajinama između Visle, Dnjeprja, Karpat i Njemana, odakle su se u VIII. stoljeću raširili prema svojim današnjim postojbinama. Nazivali su se Slovensi, kasnije pak su prevladala imena pojedinih rođova ili su poprišili imena svojih gospodara, kao npr. Bugari.

Sloveni su se bavili lovom i poljodelstvom bili su miran narod, ali u obrani veoma bojevni. Prirodno im junaštvo pojavljivalo se je uvek u pravom času. Samo, nažalost, da su Sloveni narod pun čuvarstva i temperiamenta, s krasnim narodnim pesmama, lepim običajima, živopisnim narodnim nošnjama i divljenja vredne pučke kulture, veoma rano podlegli tudem uplivu, da su medusobno dočarali do neprijateljstva, a često je dan drugoga i napadali. Nesrećna ne-sloga među slovenskim narodima tražala je skoro tisuću godina i do današnjega dana još nije izginula. Nju odstraniti — to je danas zadaća slovenske uzajamnosti i također njen cilj. Nesloga je pored nezdravih pričika i škodljivih tudihih upliva, iskopala polapskim Slovenima prerani grob, druge pak slovenske narode spravila je pot tudi igu, donela Belu goru i Kosovo. Jedino Rusi sačuvaše kroz stoljeća svoju samostalnost, prem su njihovi prvi vladari bili tudinci, koji su tome narodu dali njegovo ne-slovensko ime. Velikim naporima sačuvali su svoju samostalnost crnogorski Srbi, ali također i oni bijahu u svetskom ratu podjarmljeni.

Prelistajmo na kratko povest pojedinih slovenskih skupina!

Najseverniji naš brat, slovenski Benjamin, Lužički Srb, rodio se je iz ostanka nekadanjih moćnih baltijskih i polapskih Slovena. Preko tristo godina delio je svoju sudbinu sa Česima, dok u sredini XVII. stoljeća nije pao pod nemačku vlast. Nemci su podjarmili Lužičke, Srbe i u početku prosloga stoljeća razdelili ih u dva dela — saski i pruski — samo, da bi ih što pre ponemčili. Ali do danas još nisu imali te sreće. Premda je srpska Lužica bila otrgnuta od Češke, bila je s Česima duševno zdržana, pre svega u doba prosvjetjenosti, a što ima da se najviše zahvali slovenskoj uzajamnosti. Lužički Srb znali su se u to doba oduševiti za svoju narodnu stvar; njihovi pesnici Zejler i Čušinski, pokazuju slovenskom svetu duhovnu moć svog malog naroda, njihovi buditelji Jan Arnošt Smoler i Michal Horník ustavljaju Maćicu Serbsku i grade Srpski dom u Budinju te svim svojim radom položu tvrde temelje na kojima Lužički Srb danas grade svoju narodnu kulturu. Arnošt Muka i njegova generacija, kao također i daljnje generacije daleko su koraknule po udarenim putevima svojih velikih prethodnika tako, da je narodna svest i narodna kultura već u počeku svetskoga rata bila veoma razvijena, unatoč tome, da nisu smeli, a niti danas nemaju škole na svojem narodnom jeziku. Evangelički i katolički Lužički Srbi saradivali su u najlepšoj slozi. Izdavali su svoje časopise i u društva su užgajali narod u narodnom i slovenskom duhu. Seljaci, studenti, inteligencija sabirali su se pod svojom lužičko-srpskom zastavom, da bi se lakše oduprili nasilju 60 miljunskoga naroda i sačuvali svoj mali narod, koji broji jedva 200.000 duša.

Na isti način kao i Lužički Srb, teško su se borili Slovenci, poldrug miljunki ostatak nekadanjih Slovaca. Već u koncu XIII. stoljeća padoše pod razna tuda gospodstva i tako oslabljeni dopadoše u teške sužanjstvo i duševnu tamu, iz koje ih je htelo da uzdigne u XVI. stoljeću reformator Primož Trubar. Ali tek doba prosvjetjenosti donese im nadu na duševnu slobodu, kratko doba Napoleonovog kraljevstva ilirskih provincija (1809.—1813.), kada je zatinjala iskra nade također političke slobode i Valentin Vodnik peva „Ilirijo oživljeno“. Odsev Kollareva panslavizma, Gajev ilirizam s pesnikom Stankom Vrazom na čelu, donaša ideju kulturnoga ujedinjenja svih Slovaca. „Oče slovenskoga naroda“ — Janez Bleiweis — vodi slovenski narod i njegov veliki pesnik, prorok France Prešeren peva:

„Najveć sveta otrokom sliši Slave. Tja bomo našli pot, kjer nje sinovi si prosti vol'jo vero in postave.“

Prešernova sledi drugi velikani, kao Simon Janko, Simon Gregorić, Anton Aškere, Ivan Cankar te čitav niz drugih koji napunjuju svoj narod nadom u lepše dane. Teška je bila borba, koju je morao da izdrži slovenski narod sa svojim mučnijim gospodarom za svaku mrivicu slobodnog narodnog ostvarenja. Ali nade nije izgubio. Verovao je, da će doći dan Uskršnja — do doša.

Hrvati, najprvo lučili su se od Srba, a tekom vremena delili su ih putem vere i putem pravopisa. Na pragu XII. stoljeća gube svoju samostalnost, podjarmaju ih Madžari te podvrgnu ugarskoj kruni, a 1526. g. dolaze Madžari skupa sa Habzburgovcima. Borba Zrinski za samostalnost Hrvatske krasna je epizoda u hrvatskoj povesti, ali ova borba nije

donela željene samostalnosti. Tek u prošlom stoljeću postali su bar prema vani politički samostalni, imajući svoga bana, ipak madžarski parlament, od koga su bili odvini uvek im je preči i omedavao slobodan politički razvoj. Tu su bili i Srbohrvati u raznim pokrajinama, kao u Srbiji Hrvatskoj, Slavoniji, Vojvodini, Crnoj Gori, Bosni i Hercegovini, Istri i Dalmaciji. Neprijatelji Slovenstva dizali su jednu pokrajinu protiv druge i veoma često je dolazilo do žestokih borba između Srbohrvata jedne i druge pokrajine. Ali našli su se muževi, koji su bili svesni, da su Srbohrvati narod jedne te iste krvi, prem žive odjeđeno u raznim pokrajinama i razlikuju se po veri i pismu. Uspelo im je srećom probuditi u narodu osećaj jedinstva, narodna svest pobedila je pokrajinsku koju su umetno stvarali naši neprijatelji. — Tesko je bilo turško sužanstvo, u koje su pali Srbi nakon kosovske katastrofe, kada je propala moć i slava Dušanovog carstva, ali to doba rodilo je mnogo junaka, o kojima još danas pevaju slepi guslari. Gusle su u narodu sačuvale uspomenu na neglašuju veličinu i slavu srpskoga carstva i taj spomen je poticao želju za slobodom. Nastale su borbe protiv Turaka i s Karadorđevim ustankom sinuši prvi zraci slobode. Dositije Obradović borio se je za duševnu slobodu svoga naroda, a Vuk Stefanović Karadžić pronio je slavu srpske narodne pesme po celom kulturnom svetu. Ilirski pokret u Hrvatskoj rodio je ideju duhovnog ujedinjenja svih Jugoslovena sem Bugara i ta ideja pojavljuje se na političkom i književnom polju sve do svetskoga rata. Karadorđevu ustanku sledi drugi, slobodna Srbija postaje uvek veća; balkanski rat oslobođa Južnu Srbiju i svetski rat sa groznom albanskim Golgotom pridonaša slobodu i ujedinjenje žitavog jugoslovenskog naroda: Srbija, Hrvata i Slovenaca.

Najjužniji slovenski rod — Bugari — dugo vremena su stali dakelo od slovenskoga pokreta. U X. stoljeću, za doba cara Simeona, osnivanju moćnu državu, ali nakon pada trnovske prestonice 1393. g. padaju pak u dugotrajnu turško ropstvo, iz kojega su se ruskom pomoći stresli tek 1878. g. Petmiljuni bugarski narod, kojega je već u drugoj polovini XVIII. stoljeća budio svojom slovensko-bugarskom povešu hilendarski monah Pajšij, podupiru Rusi te Česi i pokušavaju da ga privedu slovenskom kolu, aki bez uspeha. Sa Ferdinandom Kuzburskim uvada se u Bugarskoj pruski duh koji je Bugare u svetskom ratu učinio izdajnicima Slovenstva.

Sa Česima je nas Jugoslovene već u VII. stoljeću, ali samo prelazno, već zala država kralja Sama (623.—658.). Od Sama dalje pa do Karla Velikoga živi česka povest samo u prijevjetima. Kneginja Libuša dala je ruku oraču. Přemislí, ocu vladarskoga roda Přemislovića. Plug i žezlo združiće se u simbol narodne moći i slave. Po raz Otokara II., kojeg je pobedio Rudolf Habzburški, označuje veliku katastrofu za sve Slovence. Počelo je uništavajuće delo Habzburgovaca i Česka se nije pridigla sve do Luksemburžanina Karla IV., kada je doživelu svoju „zlatnu dobu“. Ali teški dogodaji preplave miran razvoj i napredak država, valovi udaraju preko čeških granica i uzburkaju celu Evropu. Jan Hus, Jan Žižka, krvavi ratovi. Česka je opustošena. To je naime česka slava, koja je pak bila krvavo zaslužena...

Dvesto godina kasnije slabih ih ponovo trideset godišnjih rat, Habzburgovci se bore protiv Čeha i konačno dolazi katastrofa na Beloj gori. Češki jezik gubi pod Marijom Terezijom svoju javnu vrednost, nemština postaje državni jezikom i u neko vreme također jezik kulturnog života. Narod se je savijao u sužanskih verigama; široke njegove mase nisu znale gde bi i kamo bi. Ali umirućen češkom narodu svitao je dan novoga života. To je bio češki narodni preporod, pored slovenske romantičke, koja je preporodila također sve Jugoslovane. To doba dalo je Čehoslovacima i svemu Slovenstvu Miroslava Tyrša, utemeljitelja onoga Sokolstva, koje je pomalo nagrizalo korenje na puhanje habzburške moći, dokle se nije srušila 1918. g., kada je Sokolstvo slavilo svoju pobedu.

Veoma burnu povest imali su Pojaci, koji su mnogo trpeli radi svojih nutarnjih tržavica i nesloga, koju su sejali tudinci, a također radi čestih napadaja. Prvi počeci njihove povesti zaviti su u maglu raznih pripovedaka. Oblast prvotne poljske države prostirala se je svakako nad jezrom Goplo u današnjoj Poznanjskoj. Za Piastovića Boleslava Hrabroga bio je u početku XI. stoljeća združen skoro ceo severni slovenski svet od Slovačke do Baltijskoga mora te od zlatnog Praga i Lužice do Kijeva. Za doba dinastije Jagiellovića (u XVI. i XVII. stoljeću), dosegla je poljska država svoj vrhunac, bila je najveća u Evropi. Najednom pojavio se nutarnji neprijatelj, a taj neprijatelj bilo je poljsko plemstvo, koje je vodilo državu sve više i više u propast, dokle nije 1773. g. došlo do prve deobe poljske države,

dva deset godina kasnije do druge, a kod treće deobe 1795. g. Poljaci izgubile potpuno svoju političku samostalnost. Nad njima su zagospodarili Prusi, Austrijane i Rusi, koji su između sebe podelili poljsku zemlju. Kroz punih 150 godina strašno su Pojaci trpeli od svih triju okupatornih vlasti, i to pod svakim drugaće. Prus se je odlikovao svojom brutalnošću, a najgori je bio u zatiranju Rus. I u toj dobi navećeg trpljenja porodi se ideja mesijanizma. Slavna pesnička trojica: Mickiewicz, Krasinski, Szawacki, dalje slike Matejka i romanopisac Henrik Sienkiewicz bude u našu ljubav prema rodnoj gradi te ga napajaju novim snagama, da se može uspešnije boriti protiv svih neprijatelja.

Rusi su bili od tlačenih slovenskih naroda uvek obožavani prema oni nisu imali pravoga smisla za istinsku slovensku uzajamnost. Država, koja je nastala udruženjem mnogih slovenskih in neslovenskih plemena, bila je apsolutistička, u njoj je vladalo plemstvo, koje nije znalo, što znači tudi jaram, prem je pripresti narod bio uvek u duševnom, a također i u telesnom ropstvu. Pri oslobođenju Bugarske Rusiju nije vodila njenja slovenska misao, već njenja balkanska politika. Velika dela ruskih pisaca: Turgenjeva, Dostojevskog, Tolstoja, Gorkog i drugih najlepše nam priznaju, kako vi nutarnji vihori odigravate u se u duši russkoga čoveka. Mnoge ruske revolucije i ustanci bile su posledica uspomena na neglašuju veličinu i slavu srpskoga carstva i taj spomen je poticao želju za slobodom. Dositije Obradović borio se je za duševnu slobodu svoga naroda, a Vuk Stefanović Karadžić pronio je slavu srpske narodne pesme po celom kulturnom svetu. Ilirski pokret u Hrvatskoj rodio je ideju duhovnog ujedinjenja svih Jugoslovena sem Bugara i ta ideja pojavljuje se na političkom i književnom polju sve do svetskoga rata. Karadorđevu ustanku sledi drugi, slobodna Srbija postaje uvek veća; balkanski rat oslobođa Južnu Srbiju i svetski rat sa groznom albanskim Golgotom pridonaša slobodu i ujedinjenje žitavog jugoslovenskog naroda: Srbija, Hrvata i Slovenaca.

Najjužniji slovenski rod — Bugari — dugo vremena su stali dakelo od slovenskoga pokreta. U X. stoljeću, za doba cara Simeona, osnivanju moćnu državu, ali nakon pada trnovske prestonice 1393. g. padaju pak u duhotrajanu turško ropstvo, iz kojega su se ruskom pomoći stresli tek 1878. g. Petmiljuni bugarski narod, kojega je već u drugoj polovini XVIII. stoljeća budio svojom slovensko-bugarskom povešu hilendarski monah Pajšij, podupiru Rusi te Česi i pokušavaju da ga privedu slovenskom kolu, aki bez uspeha. Sa Ferdinandom Kuzburskim uvada se u Bugarskoj pruski duh koji je Bugare u svetskom ratu učinio izdajnicima Slovenstva.

Samo kratko i površno dotakli smo se pojedinih Slovaca, da bi tako dobili podlogu boljeg razumevanja sokolske misli u Sokolstvu, sokolski program bio je proširen i obogaćen krasnom i blagodarnom idejom. Svi daljnji sletovi jasno su pokazivali, da je upravo Sokolstvo nosilac slovenske uzajamnosti, t. j. ideje, koja teži za zbljenjem svih Slovaca.

Sokolski sletovi uvek su dizali i jačali narodnu i slovensku svest. Tko je samo jedanput video svesokolski slet, taj nikada ne će zaboraviti da je Sloven. Da, tko je video svesokolski slet, taj zna što je Sokolstvo i što

jedničkog neprijatelja, a također i Lužički Srbijani su se za svoju sa-mostalnost. Rusija, koju je razarao nutarnji neprijatelj, preživljavala je tešku krizu. Konačno smo se mi Jugoslavci oslobođili i utemeljili vlastitu državu, oslobođili su se također Poljaci i Čehoslovaci. Svetski rat, koji je imao cilj da uništi Slovence, doneo im je slobodu, za koju imamo najviše da zahvalimo svojim pobornicima u domaći i tudići.

Počeli smo da stvaramo samostalan politički život i prvi, koji su se prihvatali rada bili su Sokoli. Već u legijama sačinjavali su važnu komponentu, a kod kuće su je tvorili u tajnim društvinama. Stoga su također mogli da odmah iz prevraja počnu sa radom, koji je bio silom prekinut. Sokolska društva ožive ponovo, vežbaonica se pune nastao je novi sokolski život; najprije u Češkoj, zatim kod nas u Jugoslaviji. Dne 28. oktobra 1918. obnavlja se savez slovenskog Sokolstva — slovenski sokolski barjak opet se radošno vije nad glavama slovenskih Sokolova.

Mimogred spomenjujući prvi svesokolski slet 1882. g. u Pragu, kojem su učestvovali također slovenački i hrvatski Sokoli, što je kod Čeha počinjalo neopisivo oduševljenje. I naš besmrtni Tyrš tom prigodom napisao je, da je time postala sokolska misao za sve Slovence od neprocenjive vrednosti.

Tim je bila dakle dana trajna podloga razvoju slovenske misli u Sokolstvu, sokolski program bio je proširen i obogaćen krasnom i blagodarnom idejom. Svi daljnji sletovi jasno su pokazivali, da je upravo Sokolstvo nosilac slovenske uzajamnosti, t. j. ideje, koja teži za zbljenjem svih Slovaca.

Sokolski sletovi uvek su dizali i jačali narodnu i slovensku svest. Tko je samo jedanput video svesokolski slet, taj nikada ne će zaboraviti da je Sloven. Da, tko je video svesokolski slet, taj zna što je Sokolstvo i što

može ono da stvari za Slovence i za njegovo zbljenje.

Ali za veliki čas slovenskog ujedinjenja moramo se pripravljati također izvan sokolskih društava. Razditi moramo na širenje slovenske misli kod nas i kod drugih Slovaca. Od najnižih pa do najviših škola naučno poznavanje najlakše ćemo se zbljeniti.

Posebne rata zdržali su se svi Slovensi osim Bugara pod jednom sokolskom zastavom. Narodi, koji pre rata nisu imali sokolskih društava, osnovali su ih po ratu. Slovaci su se zdržali sa češkim Sokolima u Češkoslovensku Obec Sokolsku, Lužički Srbijani u Češkosrpskom Sokolstvu, koji broji danas tri župe sa 19 društava.

Svi slovenski sokolski savezi udruženi su danas u novoj organizaciji »Savez Slovensko Sokolstvo«, koja je nesmetano, preko svih zapreka koča prema svojem konačnom cilju — slovenske uzajamnosti. Ta ima, kako je rekao Francuz Louis Eisenmann na jednom predavanju u Parizu 1916. g. potpuno pravo na egzistenciju, dokle je slovensko bratstvo ideal svih slovenskih naroda; ima tim veću pravicu, jer tvori list u venu evropskog idealu velikog evropskog bratstva.

A put do tog bratstva utire Sokolstvo, koje danas stoji na čelu slovenske uzajamnosti i vodi slovenske narode prema njihovom konačnom cilju — ujedinjenju sveslovenskih društava!

(Predavanje u ljubljanskom radiju dne 6. maja 1930. Izvori: Dr. Jos. Pata, Sokolstvo a Slowjanstvo, Budyšin 1924. — E. Gangl, Slovenska ideja i slovensko Sokolstvo na delu, Ljubljana 1929. — V. Bučar, Ze stawiznow juhoslowanskem Sokolstwu, »Sokolske Listy«, Budyšin 1929.)

LUJO LOVRIĆ (Beograd):

Sokolstvo u svetskom ratu.

Kada je 1914. god. Austro-Ugarska monarhija predala ultimatum kraljevini Srbiji, svima je nama bilo jasno, da je to ujedno bio ultimatum i jugoslovenskom Sokolstvu naročito, a onda sveslovenskom. Istaknutija braća već su bila za gvozdenim rešetkama pod sigurnom stražom mračnih bajoneta; a oni, koji su još bili van tannice, internirani su kod svoje kuće. Zbog kratkoće nemoguće mi je opisati taj period naših prvih stranica već ču se boriti za naše oslobođenje i ujedinjenje.

Proglasenje rata dovelo je slovensko Sokolstvo u težak položaj. Nije bilo sumnje da je proglašenje rata istodobno bio proglašenje Slovenstva. Sokolstvo

nalni rad uloži sve svoje snage i ne strpljivo smo očekivali prvu borbu. Nastupom svetskog rata za nas Sokole situacija se potpuno izmenila. U prvome času objave rata Sokolstvo nije moglo biti povezano u zajedničku akciju; ali pravo Sokolstvo nastalo je da dode do izražaja baš u ratu, kada je svaki od nas kao pojedinac morao da prode kroz sve pretpitije onih teških dana, pa da se ipak nade na zbornome mestu kao borac-dobrovoljac. Bilo je to ono teško doba, kada je svaki Sokol trebao da svom sokolskom pozivu spremno odgovori, jer je Sokolstvo od nas strogo zahtevalo, da uživšenu sokolsku ideju ne smemo nikada izneverti.

Pre rata Sokolstvo je dolazilo do izražaja skupno i svaka naša akcija pokazivala je otvorenu vidnu sokolsku manifestaciju. Za rata sokolska ideja zahtevala je od svakog pojedinih Sokola samostalnu akciju i puno gotovosti na žrtve i samopozdravljanje. Samo istinski Sokoli vaspitani čvrstom voljom i jaka sreća sa lepim duševnim osobinama znali su, što treba da čine, jer je Sokolstvo bilo jedina narodna vojska i kao nosilac crvenih košulja već ranije bilo određeno, da bude pokretač naše narodne revolucije.

Boreći se za naše oslobođenje i ujedinjenje u svetskom ratu našli su se na okupu svi oni, koji su sokolsku ideju shvatili kao nacionalni imperativ i koji su svoj život prezreli samo zato, da ne budu više prezirani kao roblje, već da svojim životima daju slobodu i večni život svome narodu u svojoj porodnici. Svojom iskrenošću, skromnošću, samopregorom i poštovanjem, Sokoli su u dobrovoljačkim redovima služili uvek kao dobar primer istinske ljubavi otadžbini. Bilo je na svim jedinicama i po svim bojištima. Gde god je bilo dobrovoljačkih pokreta i dobrovoljačkih jedinica, bilo to u Srbiji, Rusiji, Francuskoj, Italiji ili Americi, pokretci su uvek bili Sokoli. Prikazuju ukratko rad naših dobrovoljaca u ratu, njihovo grupisanje na raznim frontovima i raznim savezničkim državama i vojskama.

Odmah u početku rata naši zemljaci, koji dolaze u Srbiju, javljaju se dobrovoljno i stupaju u redove srpske vojske. Tu su bili raspoređeni po svim vojnim jedinicama. Uza sve to postojali su u Srbiji samostalni dobrovoljački odredi pod vodstvom vojvode Vuka, majora Tankosića i drugih; u Crnoj Gori nekoliko hercegovačkih dobrovoljačkih bataljona. Držanje ovih odreda, kojima su posveravane operacije najteže prirode, bilo je tako hrabro i puno junaštva, da je svojim junačkim delima stvorilo legendarnu epopeju našeg narodnog heroizma. Poznato je, da su u tim odredima mnogi naši Sokoli imali vrlo važnu ulogu i bili svetli primjer sokolske svesti, bratske ljubavi, samopregora i neopisivog junaštva.

Najavažniji deo celokupnog dobrovoljačkog pokreta obuhvata svaku organizovanu akciju naših dobrovoljaca u Rusiji. Tu se u posebnim samostalnim jedinicama, koje su prve osnovali baš Sokoli dobrovoljci, odmah osetio zdrav smisao sokolske discipline i bratske ljubav dala je neverovatne rezultate. Život tih četa i pukova nije bio stereotipni život kasarske discipline, ili neke umetno postignute učinkovitosti, koja bi zavisila od straha pred grubom strogošću, već život iskrenog bratstva između svih bez razlike na čin, kao život jedne idealne porodice. Blagodareći poštovanom radu dobrovoljaca oficira i njihovoj istinskoj bratskoj ljubavi i plemenitim osećajima, što je sve rezultat pravilnog shvanjanja sokolske ideje i dobre sokolske škole, dobrovoljački pokret zahvalio je snažno celu veliku Rusiju.

Juna meseca 1916. god. bila je već u Odesi formisana prva dobrovoljačka divizija, u jačini od 4 puka. Za komandanta divizije bio je određen pukovnik Stevan Hadžić. Očekujući tako dan zavetnog otkupa, dan prve borbe, kada će jedna čitava divizija javno sa oružjem u rukama celom svetu pokazati da je jugoslovenski narod zasluzan svoje slobode i da je za istu pripravan podneti najveće žrtve, naši su se redovi sve više popunjivali. Počelo, se sa pripremama oko organizacije druge divizije. Dobrovoljci su dolazili iz svih krajeva. Možemo s ponosom konstatovati, da su u tim borbenim jedinicama bili zastupljeni svi naši krajevi, skoro sva naša mesta i gradovi, sve naše sokolske župe i sva naša sokolska društva. Slika života naših dobrovoljaca urezivala se duboko u srca sviju nas. Čvrsto uverenje, da smo jedna duša sa nesalomom voljom, izgradivala je u nama čvrstu veru u skoro oslobođenje našega naroda. Na glasavam naročito reči: »Skorog oslobođenja našega naroda« — jer je u hovnoj ujedinjenje nas sviju bilo postignuto do najidealnije zamisli. Prva dobrovoljačka divizija bila je malaa, ali ne manje verna slika buduće Jugoslavije. Dobrovoljci su želeli da u sebi izgrade čvrste, otporne i samostalne ljudi, da budu dostojni

osvetnici onih, koji padaše u borbi našeg naroda za slobodu od Kosova i Petrova Gvozda do danas. Naše slavne pobede ispunjene hrabrim držanjem, bezprimernim junaštvom i nadčevečanskim naporima odjeknule su brzo širom celoga sveta, savezničko vrhovno vodstvo bilo je iznenadeno i oduševljeno, a što je najvažnije za naše uspehe i našu borbenost, čula su doskora i naša braća u zarobljenoj otadžbini. Sa pobedama u Dobrudži jugoslovensko pitanje postaje aktuelno i od toga časa saveznici ga počinju ozbiljno tretirati. Glas o pobedi i organizaciji dobrovoljaca stigao je i u otadžbinu tako, da mnogi, čim su došli na front, prelaze Rusiju i odmah stupaju u dobrovoljce. Za Brusilovljeve ofanzive predavalili su se čitavi pukovi i malo ne potpuno domobrana divizija i od tih je doškora organizovana druga dobrovoljačka divizija. Učestvujući u borbenama kao potpuno samostalna divizija protiv Bugara, Nemaca, Austro-Madara i Turaka, naša je divizija ubrzo dala nepobitni dokaz celome svetu, da je Austriji odzvonilo, jer su se udruženi Sloveni borili protiv nebezprimernog hrabrošću i retkim poštovanjem. Za nas prave Sokole, vaspitane u duhu pune otpornosti duha i tela, postojalo je samo jedno jedino rešenje: Borba na život i smrt. Naš položaj nije dozvoljavao nešto srednje, postojalo je samo dvoje; ili pobediti ili poginuti. Za slavnim pobedama sledile su odlične pohvale ruskoga cara Nikole II., kralja Petra, prestolonaslednika Aleksandra i rumunskog kralja Ferdinanda. U Rumskim vojnim krugovima za dugo se raspravljalo o neverovatnim podvizima naše divizije. Slavne ruske vojskove generali Aleksijev, Brusilov, Saharov, Zajončkovski i drugi dali su najlepše izjave i najpozvaljnija izjednačenja o našoj diviziji. Mnoga i visoka naša, ruska i rumunska odlikovanja najbolji su dokaz junaštva naše divizije. Braća Čeho-Slovaci, kojih

je kao pravih Sokola lep broj bio u našoj diviziji, pokazali su se kao odlična braća i odlični borci. Godine 1917. za vreme revolucije i nereda u Rusiji naše su divizije povučene sa dunavskog fronta i upućene za Solun. Na Solunskom frontu i naša jugoslovenska dobrovoljačka divizija uzeala je najdrevnijeg učešća u ofanzivi i prva bila povoljena za vreme probroja od strane vrhovnog komandanta prestonoslednika Aleksandra. — Zaključujući dobrovoljačkog pokreta u Americi bili su i opet Sokoli. Dobrovoljci iz Amerike dolazili su u velikom broju na Solunski front i bili su organizovani u sokolske čete pod imenom: Sokolska četa Tomislav, Zrinski itd. U Francuskoj vojski vidljivo naše dobrovoljce odmah u početku rata u legijama stranaca. Lep broj naših zemljaka bio je kao dobrovoljaci u kanadskim, austrijskim i novozelandskim bataljonima, gde im je priznata najveća hrabrost.

Italijani su pak dozvolili našem bratu Sokolu, kapetanu dr. Ljudevitu Pivku, organizovanje jednog jugoslavenskog dobrovoljačkog bataljona, koji je učestvovao u borbenama na italijanskom frontu. Držanje njegovih vojnika povoljeno je od svih saveznika. Augusta meseca 1918. god. dozvoljen je dolazak na Solun jednoj grupi oficira i vojnika dobrovoljaca iz Nočelahumbre. Pri završetku mogu slobodno izjaviti, da je pred početkom solunske ofanzive sastav srpske vojske bio pojačan vrlo lepim brojem dobrovoljaca, koji su svojim hrabrim držanjem zadivili sve saveznice armije. Dobrovoljci su svoj začetak izvršili često, verno svojoj dozminovi i svom sokolskom pozivu. Dešta naših dobrovoljaca čula su braća u otadžbini i stavila se na čelo našre revolucije. Naše oslobođenje i ujedinjenje je rezultat pobeda na frontu; ali narodni prevarat izvršen je pod vodstvom naših Sokola, koji su su prišli u službu slobodne i ujedinjene kraljevine Jugoslavije.

IZ SAVEZA SKJ

XII. sednica izvršnog odbora Saveza SKJ,

održana 25. aprila 1930. u Beogradu.

Brat tajnik izveštava o poslovima savezne sekretarijata te o tečućim poslovima.

Predsednik čehoslovačke republike Masaryk zahvaljuje se pismom, upravljenim Savezu, na čestitkama prigodom njegovog jubileja.

Biće srpsko sokolsko društvo »Dušan Silni« podnosi akt o svojoj likvidaciji. — Imade se ustupiti bratskoj župi Beograd na danju nadležnosti.

Bratski Savez poljskog Sokolstva šalje čestitku povodom primanja Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije u Savez »Slovensko Sokolstvo«.

Molba jednoga Sokolskog društva za podršku u cilju izdavanja Sokolskog doma ne uvažuje se, pošto Savez ne može u takve svrhe potrebnih materijalnih sredstava.

Sokolsko društvo u Solinu javlja smrt brata Ante Ivica. Društvo će se izraziti suočut.

Brat Ivo Polić, član savezne uprave dostavlja dopis Jadranskih plodovite u stvari popusta na parobrodima, ujedno izveštava o svom inspekcijnom putu po Lici. — Izveštaj se prima na znanje.

Ministarstvo inostranih dela traži upute gledje olakšice za prevoz na Ših iseljenika na svesokolski slet u Beogradu. Odgovoriće se, da je u tom pogledu učinjen ugovor sa Cunard Linijom.

Sokolska župa Tuzla saopštjuje, da je svrgla radi grube nediscipline upravu Sokolskog društva u Gračanci. — Odobrava se.

Sokolska župa Bjelovar javlja, da se zahvalio dosadanji tajnik brat Robert Wagner, pa predlaže, da se na njegovo mesto imenuje brat Duro Habdija. — Odobrava se.

Ministarstvo prosvete saopštjuje, da je zbog izuzetnih prilika odredilo, da se škole u Beogradu ranije dovrše, kako bi se njihove prostorije mogle upotrebiti za smeštaj Sokolova prigodom sleta.

Zupan Zagreb predlaže, da se za seoske sokolske čete ne uvada sokolska kapa, već da svatko nosi kapu svoga kraja, a na ovo samo sokolsko ptero. — Odlučeno odgovoriti, da se zaključak sednice upravnog odbora ne može menjati.

stupnik Lužičko-srpskog Sokolstva. Njemu dane su sve informacije za slet. Lužički Srbi doći će na slet oko 35. — Konačno podnosi brat Gangl obširan izveštaj o stanju sokolske štampe. Brat tajnik podnosi izveštaj o tajničkim poslovima.

Franjo Husinek iz Zlatara predlaže, da se za slet organizuje doček seoske dece iz Zagorja. — Zaključujući se dopis upravitelju Sletskome odboru time, da se ova stvar u principu prihvata, a sama organizacija imade se sprovesti preko župe Zagreb.

Pokrajinski Savez ruskog Sokolstva u Jugoslaviji saopštjuje svoje konstituisanje.

Gospodar brat Živković saopštjuje, da je sačinjen pregled dugovanja za deset župa, a dok su dovrši i ostale župe, što će biti u najkraćem vremenu, pristupiće se definitivnom rešenju tog pitanja. Nadalje saopštjuje da jedno Sokolsko društvo ne uđe u vlasništvo svojim zahtevima. Prema opetovanju puta pozvano nije uđe u vlasništvo svojim obavezama. Zaključuje se da se pomenuto društvo najenergičnije pozove na red.

Beogradsko »Vreme« donelo je u svom broju od 30. aprila u rubrici »Sport« raspored manifestacione povorka sportista, koja će se održavati u Beogradu 4. maja o. g. Među učesnicima pod tačkom 8. spominju se Sokoli i skauti. — Zaključuje se tražiti u tom predmetu nužna razjašnjenja.

Upotreba sletskih markica.

U sletskoj smo godini, a tek nekoliko tedana deli nas od velikog I. svesokolskog sleta Sokola kraljevine Jugoslavije. Svaka sokolska jedinica, svaki pojedini Sokol u tim danih treba da ispunjava bilo kakvu dužnost, prema našoj zajedničkoj organizaciji, da tako i delotvorno pokažemo, da je svestan Sokol, da se znade naći na radu, kada to traži interes celokupne organizacije. Ovih

upravo dana nameće nam se jedna takova dužnost, a ta jest, da što brže raspačamo naše sletske markice, koje je izdalo sletski odbor kao jedno velo prihoda za slet, a i kao samo reklamiranje sleta.

Zato povodom toga Savez nareduje, da sve sokolske jedinice (društva i župe) imaju da do sleta na svojoj korespondenciji rabe ove markice. Markica imade se lepiti na pismo između potpisa starčešine i tajnika te poništiti sokolskim žigom.

Nadalje pozivlje se celokupno članstvo, da ono i u svojoj privatnoj korespondenciji rabi ove markice.

Poručuje markice što pre kod: Sletskog odbora, Beograd, Terazija 7. Pojedina markica zapada 50 para. Zdravo!

Rešenje o plaćanju poštarine.

Na predlog više župa i društava, da bi se od nadležnog ministarstva ishodio oprost od poštarine uprava Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije obratila se odnosnom molbom na nadležno Ministarstvo gradevinu od kojeg po tom predmetu prisila sledeće rešenje: U vezi Vašeg pisma od 20. pr. m. br. 324 upućenog na gospodina Pretseda Ministarstva, Ministarstvo gradevinu čest je obavestiti Vas, da nema zakonske mogućnosti na osnovu koje bi se mogla doneti odluka o oslobođenju plaćanja poštarine te žalim da Vam molbi ne mogu izaći u susret. — Počinjanjem ministra gradevinu.

Prednje dostavlja se do znanja svima bratskim župama i društvinama time, da se u pogledu ovih oprosta ne obraćaju više na Savez, jer je tim rešenjem Ministarstva gradevinu stvar odlučena.

Zdravo!

Pravilnik

potpornog fonda Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije.

Zadatak:

Cl. 1.

Zadatak je potpornoga fonda, da materijalno potpomaže sokolska društva u nabavci najpotrebnijih sprava, kako bi sokolski rad u vežbaonicama udrženje nastavnika gimnastike.

Savez ratnih dobrovoljaca pozivlje naš Savez na svoju glavnu godišnju skupštinu. Kao delegat određuje se brat Vojko Todorović.

Ministarstvo finansija saopštjuje svoje rešenje glede oprosta od taksa iz članka T. V. R. tač. 1. par. — Imade se objaviti u »Glasniku«.

Brat blagajnik podnosi izveštaj o stanju blagajne, koje se prima na znanje.

Brat dr. Pavlas napominje, da se je u smislu rešenja izvršnog odbora o formiranju četiri novih župa obrazuju na župe: Celje, Novo mesto, Maribor, Rijeka. Jedina župa, koja protestuje, jest župa Novo mesto, koja drži da Črnopolje imade ostati u njoj, dok župa Sušak drži, da za gorski kotar treba formirati novu posebnu župu. Što se tiče Vinkovaca, napisao je dopis župi u Osijek, da će se onda održati sastanak delegata župe Osijeka i braće iz Vinkovaca. Predlaže, da bi župa Varaždin obasiala srebove: Varaždin, Čakovac sa celim Medimurjem i mestom Prelog, Ivanec, Ludbreg, Novi Marof i samo mesto Zlatar, a župa Karlovac bi obuhvatila srebove: Karlovac, Ogulin, Slunj, Jastrebarsko, Pisarovina, Vojnić i Virgin Most.

Brat dr. Belajčić napominje, da bi sada, pošto su poslovniči prosvetnih odseka gotovi, trebalo pristupiti formiranju savezne prosvetne odbora. Moli, da mu se dade od strane beogradskih braće spisak lica, koja bi ušla u odbor, kako bi se posle sleta odmah pristupilo radu.

Brat dr. Pavlas upozoruje, ako se gledom na organizaciju ukaže kakav nedostatak u sokolskom životu, da ga se na to upozori, kako bi se mogli potrebitni pravilnici što pre izraditi.

Rad fonda:

Cl. 3.

Korišćenje srestava ovoga fonda otpočeće posle 1. godine dana od njegova osnivanja.

Cl. 4.

Za

čl. 12.

Društva pri šiljanju redovnih godišnjih uloga i mesečnih otplata uvek će upravi Saveza (za potporni fond) poslati i zaseban akt pod brojem ove sadržine:

«Ovo je društvo poslalo (dan, mesec i godina i način pošiljke) upravi Saveza dinara... kao (redovni godišnji ulog ili redovnu mesečnu otpлатu).»

Kada blagajnik uprave Saveza na ovakom primljenom izveštaju stavi potvrdu da je naznačena suma prim-

ljena i kroz novčane knjige provedena (strana i broj), referent po tome aktu u svoje knjige (uloga ili razdruženja) unosi označene sume, a akt čuva u arhivi kao novčani dokumenat.

Ovaj pravilnik primljen je na sednici izvršnog odbora dne 2. maja 1930. i stupa na snagu sa danom objave u »Sokolskom Glasniku«.

Beograd, 2. maja 1930.

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije.

Tajnik: I. zam. starešine:
A. Brozović, s. r. E. Gangl, s. r.

Pravilnik

glazbenog odseka Sokolskog društva.

§ 1.

Glazbeni odsek udružuje članove sokolske glazbe i orkestra sokolskog društva. U pogledu disciplinskom odseku je podređen društvenoj upravi, u pogledu glazbeno-stručnom je samostalan. U pogledu gospodarskom odseku stoji pod nadzorom društva, ipak radi blagajna odseka samostalno te polaze svaka tri meseca pismen obračun glavnem društvenom blagajnicu. Uprava odseka mora na zahtev u svako vreme podneti društvenoj upravi blagajnu, arhivu i instrumentarij u svrhu pregleda.

§ 2.

Svrha odseka jeste gajenje muzike među članstvom društva te obližnjih sokolskih društava. Odsek gađa duvačku glazbu, salonski ili veliki orkestar, tamburaški hor, pevački hor itd. Duvačka glazba daje u prvome redu marševsku i vežbačku muziku, po mogućnosti i lakšu koncertnu glazbu; orkestar daje glazbu priigrankama i koncertima.

§ 3.

Glazbeni odsek služi se kod izvođenja svog programa inventarom, arhivom i instrumentarijom, koje je vlasništvo sokolskog društva. Svake godine uprava odseka dužna je da sastavi svoj proračun, koji odobrava uprava društva.

§ 4.

Član glazbenog odseka može postati svaki član svakog sokolskog društva ako položi stručni ispit pred glazbenim vodstvom odseka te ako da uprava odseka primi. Uprava može primanje i otkloniti bez obrazloženja.

Pohadanje vežba svaki član ima smisla da svoju prvu dužnost; za slučaj nedolaska mora se opravdati kod vode svog odelenja ili kod kapelnika.

Razdeobu za saradivanje utvrđuju kapelnik u sporazumu sa vodama pojedinih odelenja na taj način, da se uzmu u obzir u prvom redu najposobniji i oni, koji najuređnije dolaze na vežbe. Odsek vodi tačnu statistiku o dolasku na vežbe.

Svaki član ima da smatra za svoju dužnost, da saraduje kao član sokolskog glazbenog odseka kod javnih priredaba. Svagda se ima najstrožije pokoravati sokolskoj disciplini.

§ 5.

Glazbenim odsekom upravlja uprava odseka i glazbeno vodstvo. Upravu odseka imenuje društvena uprava.

Upravu odseka sačinjavaju predsednik, njegov zamenik, koji moraju biti članovi društvene uprave i glazbenog odseka, kapelnik, njegov zamenik, tajnik, blagajnik, upravnik, arhivar i vode odelenja, koji moraju biti članovi sokolskog društva.

Nijedan zaključak uprave odseka ne sme da se protivi organizacionim propisima, zakonu, statutu, pravilnicima i poslovnicima Sokola kraljevine Jugoslavije.

Glazbeni materijal kupuje uprava odseka prema uputstvima glazbenog vodstva, a u granicama proračuna.

Uprava odseka brine se za gospodarsku i upravnu stranu odseka te pazi na disciplinu članstva.

Sokolsko društvo daje glazbenom odseku prostorije, osvetlenje, grejanje te glazbeni arhiv, inventar i instrumentarije.

§ 6.

Stručni rad odseka vodi glazbeno vodstvo, koga čine kapelnik, njegov zamenik, vode odelenja te 2—4 najbolja člana odseka.

Glazbeno vodstvo odgovorno je u stručnom pogledu upravi odseka i celokupnom članstvu glazbenog odseka. Glazbeno vodstvo razmatra potrebe odseka sa stručnog gledišta, stavlja program rada, programe glazbenih javnih nastupa te podnosi po kapelniku predloge upravi odseka.

§ 7.

Glazbeni odsek mora saradivati u svom sokolskom društvu kod svih priredaba, koje mu se jave bar 2 meseca unapred. Kod priredaba i naступa izvan sopstvenog društva ili kod drugih sokolskih društava nije potrebna prethodna dozvola uprave

(strana i broj), referent po tome aktu u svoje knjige (uloga ili razdruženja) unosi označene sume, a akt čuva u arhivi kao novčani dokumenat.

Ovaj pravilnik primljen je na sednici izvršnog odbora dne 2. maja 1930. i stupa na snagu sa danom objave u »Sokolskom Glasniku«.

Beograd, 2. maja 1930.

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije.

Tajnik: I. zam. starešine:
A. Brozović, s. r. E. Gangl, s. r.

§ 12.

Pozajmljivanje inventara odseka i arhive nije dozvoljeno. Iznimku čine instrumentarij, pozajmljen članovima odseka, u koliko nemaju sopstveni instrumenti. Član, koji prima na poslužu instrument odseka, potpisuje o tome revers. Note se ne pozajmjuju ni pojedincima ni drugim glazbam.

Pri sokolskim priredbama članovi odseka moraju nositi sokolsku odoru. Na priredbama i nastupima izvan sokolskog zabranjeno je nošenje sokolske odore, osim na priredbama i nastupima nacionalnih društava (Narodna Odbrana, Jugosl. Matica, Jadranska straža itd.). Za ove slučajevе daje uprava društva prethodnu dozvulu za nošenje sokolske odore.

Uprava društva izdaje naredjenja o jedinstvenom odelu za nastupe glazbe pri priredbama izvansokolskim (tamno odelo sa sokolskom znakom). Orkestar nastupa osim kod svečanosnih prilika uvek u takvom civilnom odelu.

§ 13.

Kućni red objavljuje se u proslanjima odseka. Svaka objava mora biti potpisana po predsedniku ili kapelniku.

§ 14.

Ako odsek privremeno obustavi rad, njegovom imovinom upravlja uprava društva.

Ovaj pravilnik primljen je na sednici izvršnog odbora dne 4. aprila 1930. i stupa na snagu sa danom objave u »Sokolskom Glasniku«.

Beograd, 4. aprila 1930.

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije.

Tajnik: I. zam. starešine:
A. Brozović, s. r. E. Gangl, s. r.

Nova i obnovljena Sokolska društva.

Župa Beograd: nova društva Beograd III, Beograd IV, Čukarica, Veliko Gradište; župa Niš: novo Bela

Milo ELIDA Favorit

Palanka, obnovljeno Kuršumija; župa Užice: obnovljeno Prijeopolje; župa Mostar: novo Prozor (Bosna); župa Tuzla: novo Morić; župa Vel. Bečkerek: obnovljena Bečej-Sv. Đurđ, Ban. Arandjelovo, Dala, Klarija, Močkrin, Čoka, Melenci; župa Novi Sad: novo Vojka, Glogaž, Stanišić, Horoš; župa Osijek: Našice, Tenje.

Prolazi pola časa, a nema toliko braće, pa ni samog načelnika župe. Kačkova je to disciplina? Ne su spominjati da li su mnoga braća i koliko disciplinirani u zajedničkim konacištima i u vremenu kad moraju svu da idu na počinak. O tome će svemu i naš Savez odrediti posebne propise, kojih se moramo bezuslovno držati, ako hoćemo da pokazemo celome svetu da smo Sokoli u pravom smislu reči. A da budemo takovi, treba da se priviknemo sokolskoj disciplini u svome društvu.

Potpuno sam uveren da će sva braća i sestre pokazati na ovome našem velebnome sokolskom sletu svu onu lepotu sokolske duše, i ono sokolsko dostojanstvo, koje je odlika svakoga Sokola.

KOVAČ LOJZE (Ljubljana):

Lutkovno pozorište.

U januaru o. g. ustanovio se je lutkovni odel Sokola Ljubljana te se je počelo priređivati predstave na pozornici Čehoslovačke obce u Ljubljani, koja je dala na raspolaganje svoju pozornicu i ceo inventar. Također članovi Čehoslovačke obce veoma marljivo pomagali su razvoju ove sekcije, radi česa neka im je najlepša hvala. Ovom je odel Sokola preuzeo važnu ulogu u prereditavanju predstava ove vrsti, a tim i Šrenju lutkovnog pozorišta kod nas.

Od kolikog je to značenja vidi se kod naše braće Čeha, koji imaju u svakoj školi i u svakom društvu lutkovno pozorište i veliki broj društava, koja goje lutkovno pozorište u cilju da zabavljaju i izobražavaju svoju omladinu. Kod nas se u ovom smjeru počelo tek u zadnjih deset godina, ali na ovom polju do sada je bilo veoma slabog uspeha, jer se razvoju lutkovnog pozorišta polagalo pre malo važnosti. Nadat se je, da će naša javnost sadi imati više shvatanja i da će ovaj rad podupirati, koji je od velike koristi sa našim mlađe.

Čovek se zaista raduje, kad gleda da mlada srca, koja najvećim delom u velikim zanimanjem prate predstave te jedva čekaju da prode sedmica pa da vide novu predstavu. Neka stoga majke ne održu ovu zabavu svojoj deci, treba ih voditi i pružati im ovo veselje, koje je deci od velike koristi u dugim zimskim danima.

Za narednu sesiju pripravlja se bogat i zanimljiv raspored, pa se stočno obraćamo svojim braći Sokolima koji su napisali kakav igru ili bi bili pripravni da što napišu za lutkovno pozorište, da tako prinesu razvoju i napretku naše mlađe, koja će im biti veoma zahvalna za velikodušno delo, ako učinite i poklonite u jednom primerku, koji pošaljite na adresu: Kovač Lojze, Sokol Ljubljana, Narodni dom.

Ako bi koje društvo želelo da ustanovi lutkovno pozorište u ovom slučaju trebalo izveste informacije, pripravni smo da u tom pogledu da demotiv sive upute i potrebna obaveštenja.

IVANKO BENDIŠ (Kotor):

Sokolska disciplina.

Disciplina — to je sveta reč za nas Sokole, ili bi bar moral da bude. Pa iako nam je na ustima, regbi da se ne je držimo. Kao da nismo sve njezine velike moći. A to je prvi uvet našega života. Gde nema nema ni uspeha, nema napretka. Ne nema ponosa. Ni pojedincu, ni celini.

Sećam se sveslovenskog sleta u Pragu. Divio sam se disciplini one najmanje braće, da i ne govorim o starijoj. Trebalo je videti, kako oni mlađi naraštaji drže red, kako se na vežbalištu ne obziru na ovo i ono, već reyno vrše svoje odredene dužnosti. Savares, Sokolski. I kad koji od starije braće hoće da uradi što se ne sme, onaj mu njegov mlađi braća lepo, bratski veli: Brate, izvini, ne može se, zabranjeno je. I ovaj bez prigovora posluša. Ako koji redatelj, stariji brat, nešto zapovedi mlađemu, nema tu nikakovog izgovora, nikakog nečkanja, on leti kao Soko. Prijestolovano sam na nekoliko akademija, zalazio u sokolane prigodom vežbe i divio se uzornoj disciplini koja tamno vlada.

Svak je na svome mestu, svak za svojim poslom ili čeka mirno na zapoved. I sve ide lepo, glatko, mi bi kazali: ko namazano. I uspeh je tu. A to se postizava disciplinom. Svaki je član te velike sokolske organizacije discipliniran. On je sve njezine moći, on joj se dobrivo podvrgao i dobroyolno vrši svaku zapoved, bez reči, bez protesta. On je vrši rado, jer vidi da joj se pokoravaju svi bez razlike, jer u sokolskim redovima nema privilegija, svi smo jednak, svi braća.

Gledao sam u Ljubljani i u Praagu kada su stizali vozovi sa braćom Čehoslovačima. Voz stiže na stanicu. Ne miče se niko iz voza, pre nego to voda zapovedi. A onda u uzornom redu izlaze jedan po jedan bez buke i galame. To je red. To je disciplina. Kod nekih naših toga nisam video. Fali discipline. Na nekim sletovima video sam mnogo braće i sestra nepropisno odeveni, sa žutim cipelama, bez ovratnika, a sestre u nepropisnim cipelama i čarapama. Takovi se ne smiju pripuštaniti na slet.

Bilo je i ovih slučajeva. Naredba je da svi članovi neke župe u taj i taj čas budu na tome i tome mestu,

ŽUPA CELJE.

Sokolska župa Celje razasala je svim društvima prijavnice za učeštvovanje na župskom sletu. Rok ističe 1. maja o. g. Ovogodišnji župski slet održće se u središtu župskog teritorija, gde su sa svih strana železničke veze veoma pogodne. Očekivati je, da će učeštvovanje biti mnogo veće od dosadanjih.

Župsko načelništvo je već odredilo program, koji, razume se, još nije definitivan. U subotu, 14. juna u pet sati popodne drže se sednica sudačkog zbora, u 5½ počinje župsko izbirno takmičenje za muški i ženski naraštaj, koje će se završiti oko 8. naveče, našto se nastavlja sednica sudačkog zbora. Na dan župskog sleta u 6 sati jutrom počinje župsko izbirno takmičenje za članove i članice u srednjem i nižem odredu. U 8½ pre podne drže se kušnje, u 11½ povorka. Popodnevni nastup počinje u 3½.

Naveče istoga dana u 8 sati akademija na sletištu, na kojoj će po mogućnosti sudelovati i vanjska društva.

Ministarstvo saobraća odobrilo je svojom odlukom br. 6525 od 9. aprila 1930. povlasticu od 50% popusta za sve razrede i vozove izuzev Orient Ekspresa. Popust je odobren za sve pruge u Dravskoj banovini i za prugu Sušak-Zagreb-Zidani most u vremu od 12. do 18. juna.

Glede dece upozorava župa, da nije obavezno korporativno učešto-

vanje, već je prepusteno društvima da o broju sama odlučuju.

Na prvoj sednici zbora društvenih načelnika i načelnica dani su izveštaji, prema kojima se vidi, da su društva marljivo pripravljaju za slet, te se je nadati da će župski slet biti veličanstven uvod velikim sokolskim svetčanostima u Beogradu.

Župsko izbirno takmičenje članova i članica za prvenstvo i u višem odredu drže se na praznik 29. maja u 8 sati jutrom u vežbaonici celjskoga Sokola. To takmičenje održeno je od župskoga sleta, jer se takmičenja u svim odreducima rad preopštinstvo gradiva ne bi mogla izvesti u jedan te isti dan.

TRAŽE SE PREDNJACI.

Sokolska društva u Foči, Brezi i Rogatci sarajevske župe trebaju spremnog prednjaka, koji bi preuzeo načelnstvo ovog društva. Isti bi mogao biti u tim mestima zaposlen kao učitelj ili ekonom ili tehnički čovjek. Reflektanti neka se obrate na upravu Sokolskog društva u Sarajevu.

PREDNJAKA

traži Sokolska župa Banja Luka. Prijava kojima se ima prikljupiti sveđodžba o župskom, eventualno saveznom prednjakočkom ispitu primaju se do 1. juna 1930. Nastup čim pre. Plaća 1500 dinara mesečno, te putni troškovi, koje plaćaju društva.

Uprava župe Banja Luka.

ŽUPA LJUBLJANA**SOKOLSKO DRUŠTVO MEDVODE.**

Dne 13. marta o. g. osnovano je u Medvodama Sokolsko društvo. Župsko uprava imenovala je u društvenu upravu ovu braću: starosta Šusterić Jože, zamenik st. Tome Vilko, načelnik Podviz Vinko, načelnica Šešek, Štefka, prosvetar i tajnik Vrtačnik Valentij, blagajnik Fertin Leopold. Članovi uprave: Markušek Franja, Kržišnik Alojzija, Šusterić Franjo, Bogataj Josipa, Bohinc Andreja, Zvonar Josipa, Detela Josipa, Ljekar Andreja, Lagerholc Franjo. Zamenici: Brajkov Josipa, Jesih Leopolda, Vrtačnik Jancza, Bohinc Ivana ml., Razinger Felčeta, Pantelić Grozdina, Šešek Franja, Jannik Josipa. Nadzorni odbor: Bergant Ivana, Isteđe Viktorija, Novljan Julija, Šmid Karla.

Društvo od ustanovljenja broji 72 člana i 10 m. naraštaj. Teškoće su u tome da Soko nema nijednog lokal za vežbanje. Ipak uz dobro volju i požrtvovnošću celokupnog članstva premostićemo i te zapreke.

Marijivo vežbamo po vrtovima dobri ljudi te se pripravljamo za slet u Beogradu. Čim prebrodim ove teškoće i dobijemo kakav primeran lokal, počećemo radom i u drugim građama.

Priredili smo također i nekoliko izleta.

SOKOLSKO DRUŠTVO GROSULJJE,

Ovdašnji Soko priredio je na četvrtu nedelju u sokolskom domu igru »Ustajanje«. Živa igra naših mlađih lepo nas je iznenadila, što dokazuje sposobnost i za teže uloge. Unatoč dugim monologama, držali su gledaoca u najvećoj pozornosti i privukli ih sa sobom u doživljaj, tu im na tom zaista lepotu uspehu moramo iskrreno čestitati, tím više, što su igrači mlađe sile i obećaju još mnogo uspeha.

Većoma je utešno, da također deo ovdašnjeg učiteljstva sudeluje u sokolskom prosvetnom radu veoma oduševljeno. Samo tako i dalje! Zdravo!

ŽUPA MARIBOR**MURSKO SOKOLSKO OKRUŽJE.**

U nedelju 3. maja održala se u Sokolskom domu u Ljutomeru II. redovna sednica društvenih prosvetara, kojih je učeštvovao br. župski prosvetar R. Löndner iz Maribora. Pregleđao se je prosvetni rad u marta i aprila, koji je zadovoljavajući. Manjali su jedino izveštaj iz Donje Lendave, koja uopšte ne odgovara na nikakovu okružnicu ni župe ni okružja pa također zato nije sednici učeštvovala ni Mur, Sobota, Disciplina? Za maj i juni određena su predavanja u Beogradu (zg. i zg.) i svesokolskom sletu (upute i saveti o putovanju i vladanju i t. d.) osim obvezatnih poslanih referata za tel. i ostalo članstvo, porazgovorilo se je temeljito i o nagovorima pred vrstom. Za decu se uvadaju pripovedalački pooldnjevi u prirodi ili u vežbaonici. Do jeseni moraju biti uređene minialne knjižnice, a imenik ove imi da

se pošalje Z. P. O. O lutkovnoj i dramatskoj sekcijski doneti su važni zaključci te je istaknuto da prosvetni rad dramatske sekcijske ne sme da ima odvojen put od televizije. Uopšte je mišljeno da prosvetar vodi društvo upr. i prosvetno i da zbljiže televežbu sa upr.-prosvetnim radnicima. Glede pečata treba se ravniti po pravilnicima. Obzirom na približavanje sletova i naročito beogradski ima također da se prosvetni rad povede u tom smjeru. U jeseni pak na daljnji rad. Zdravo!

SOKOLSKO DRUŠTVO KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU.

Dne 8. juna o. g. priredjeće društvo prigodom proslave 10. godišnjice svog opstanka javnu vežbu te ovim prošim br. društva da nas tim danom posete.

Zdravo!

—ar.

ŽUPA MOSTAR**SOKOLSKO DRUŠTVO TREBINJE.**

U novu upravu Sokolskog društva Trebinje imenovala je župa sledeća braću: Starčina Zdravko Jovanović, zam. starčine Branko Divljan, tajnik Zamil Hujdur, blagajnik Ilijas Kara-mehmedović, načelnik Hinko Majksner, zam. načelnik Rade Stijačić, načelnica Slavica Marković, zam. načelnice Savka Denadija.

Odbornici: Čedomir Jovanović, Dr. Petar Rundo, Ante Dobrić, Edhem Bećkić, Stevo Dučil, Simo Petrović, Edhem Resulbegović, Miloš Vreća, Branko Kočačević, Pero Sutić.

Zamenici: Stjepan Vinković, Marin Zanetić. Revizori: Mustafa Čustavac i Luka Pravica.

Nova uprava konstituisala se 27. februara, a preuzela je dužnost od stare uprave 2. marta o. g., kada se je održala društvena glavna godišnja skupština.

Skupština je otvorio zamenik starčine bivše uprave br. Zdravko Jovanović naglasujući, da je ova skupština zakazana po uputstvu župe još pre imenovanja nove uprave s tim ciljem

da se podnesu godišnji izveštaji i pođaju direktive novoj upravi za što uspšniji budući rad.

Zatim pojedini društveni funkcijonari podnose izveštaje o društvenom radu u prošloj godini. Iza toga povela se diskusija o budućem radu. Svi prisutni bili su saglasni u tom, da je do-sadašnja vežbaonica vrlo nepodcenna i nehigijenska, te se je stavilo u dužnost novom odboru da što pre pro-nade podešnije prostorije, da bi se odmah moglo pristupiti intenzivnom radu i pripremama za slet. Stvoren je zaključak da odbor odmah iz sredine odredi 3 člana, koji će odborskoj sednici podneti konkretan predlog u tom smislu. Vodena je još diskusija i o drugim aktuelnim pitanjima, a naročito o potrebi proširenja rada pevačke sekcijske, te je zaključeno da se u svrhu dogovora po ovoj stvari pozovu na jednu od narednih odborskih sednica prestavnici svih prosvetno-kulturnih ustanova.

Dne 9. marta priredena je u Oficirskom domu uz sudelovanje vojne muzike svečana akademija u slavu 80.

da se podnese godišnji izveštaji i pođaju direktive novoj upravi za što uspšniji budući rad.

Zatim pojedini društveni funkcijonari podnose izveštaje o društvenom radu u prošloj godini. Iza toga povela se diskusija o budućem radu. Svi prisutni bili su saglasni u tom, da je do-sadašnja vežbaonica vrlo nepodcenna i nehigijenska, te se je stavilo u dužnost novom odboru da što pre pro-nade podešnije prostorije, da bi se odmah moglo pristupiti intenzivnom radu i pripremama za slet. Stvoren je zaključak da odbor odmah iz sredine odredi 3 člana, koji će odborskoj sednici podneti konkretan predlog u tom smislu. Vodena je još diskusija i o drugim aktuelnim pitanjima, a naročito o potrebi proširenja rada pevačke sekcijske, te je zaključeno da se u svrhu dogovora po ovoj stvari pozovu na jednu od narednih odborskih sednica prestavnici svih prosvetno-kulturnih ustanova.

Dne 9. marta priredena je u Oficirskom domu uz sudelovanje vojne muzike svečana akademija u slavu 80.

KOLINSKA CIKORIJA

je jako priljubljen pridatek za kavo!

godišnjice predsednika Čehoslovačke republike brata T. G. Masaryka. Akademiju je otvorio starčina brat Z. Jovanović kličući Nj. Vel. kralju i Masaryku, nakon toga je vojna muzika intonirala našu i čehoslovačku himnu. Po tom je prosvetar br. Branko Divljan održao predavanje o Masaryku, a pevačka sekcijska otpovala je »Oj Slaveni« i »Pesmu Sokolova«. Ostali deo programa ispunila je vojna muzika izdavanjem jugoslovenskih i čeških kompozicija. Akademija je bila veoma dobro posećena i u svakom pogledu uspela. Proslava je produžena i posle čajankom u Oficirskom domu.

13. marta održan je zakazani sastanak sa predstvincima kulturno-prosvetnih ustanova u svrhu proširenja rada pevačke sekcijske. Svi su složno pristali na saradnju u sokolskoj pevačkoj sekcijskoj, i to da se zasad obrazuje samo muški hor, a docnije i mešoviti.

Dne 15., 16. i 17. marta pregleđao je tehnički rad društva načelnik župe Mostar br. Petar Čolić. Tom prilikom dao je potrebne upute o izvršenju prema za slet u Beogradu. Ujedno je brat Čolić pregleđao i društvenu seosku četu.

16. marta osnovana je nova četa u Lastvu, na koju postoje svi uslovi da će uspešno razvijati.

Rešeno je da se naraštajski dan odredi 4. maja, a javna vežba 8. juna, koja će ujedno biti i generalna proba za slet.

Nove prostorije za vežbaonicu društvo će dobiti u zgradu niže gimnazije, koje treba uneškolo preudesiti. Na molbu društva gradska opština votirala je za tu svrhu kredit od 4000 dinara.

Nova uprava će naročitu pažnju posvetiti prikupljanju sredstava za po-dizanje sokolskog doma i reorganizaciji članstva. U tom pravcu se već radi i preduzeto je što treba.

Svi su izgledi da će nastojanja nove uprave urođiti velikim plodom i dovesti društvo na dostojnu visinu.

ŽUPA CETINJE**SOKOLSKO DRUŠTVO KOTOR.**

† Brat Južo Anterić.

Sokolsko društvo u Kotoru izgubilo je vrednoga svoga blagajnika brata Anterića kad se najmanje očekivala njegova smrt.

Brat Anterić bio je jedan od najzauzetenijih odbornika društva, te je svoju funkciju vršio savesno i pre-dano. Sokoli su ga ispratili do hladnoga groba, tako mu odali dostojnu počast. Večna mu slava!

ŽUPA NOVI SAD**ST. BANOVCI NA DUNAVU.**

Prigodom proslave 80. godišnjice velikog Slovena i brata dr. Tome Masaryka, pozvalo je starčinstvo sokolskog odskec sva državne, opštinske, zadružne i druge ustanove da se pri-druže ovoj proslavi.

Svečanost je obavljenja u zgradu osnovne škole u nedelju 9. marta o. g. u 11. sati pre podne. Brat starčina Mudrić Nikola, upr. škole, govorio je o životu i radu Masaryka, a jedna učenica IV. razreda prigodom deklamacijom dopunila je uspelu svečanost.

Gradanstvo se je vrlo dobro oda-zvalo, te je velika školska dvorana bila duplom puna.

Proslava je započela sa pevanjem državne himne, a završila je sa »Hej Sloveni«. Pevali su daci osnovne škole sa svojim nastavnicima, a pridružili su im se svi prisutni gošti.

ŽUPA OSIJEK**SOKOLSKO DRUŠTVO BELI MASTIR ZA FRANCUSKI DAN.**

Na dan 8. aprila na poziv ovd. opštinskog bežnjačnika sakupili su se predstavnici svih mesnih udruženja i korporacija radi organizovanja odbora za prikupljanje dobrotvornih priloga za poplavljene u Francuskoj.

Pozivu su se odazvali svi predstavnici, koje je pozdravio starčina odvašnjeg Sokolskog društva br. Kraj-

nović Stevan, komesar željezničke i pogranične policije. Divnim i tem-porennim govorom izneo je zasluge Francuza za naš narod. Izneo je ka-rakterne crte jednog visokog kulturnog naroda, koji je zagazio u svetski rat i zbor naše potlačenih, niskih i malih, kojima Austro-Ugarska moćna i silna nije dala da duhom dane. Pa i onda kada je Srbija bila zbrisana sa evropske karte, nisu se bliži susedi ni jedan setili da ostatek srpske vojske koje su ličile samo na bedne senke, da te ostatek prihvate, nego u mesto toga su i ti ostaci małtretirani i mučeni na sve moguće načine. Ali Francuska ne zaboravlja Srbiju. Ona širi svoje moćne ruke i prihvati Srbe, daje im hrano, odelo, lekare, apoteke, prevozna sredstva. Oporavlja oronule, leči bolesne i ranjene, otvara vrata svoja svima Srbima i Jugoslovenima i užina ih pod svoju moćnu zaštitu. Otvara vrata svojih škola srpskim dacima i smatra Srbe u opšte svojim gostima, kojima ukazuje svaku čast, poštovanje i potporu u svakom pogledu. Moguli to Srbi kad god zaboraviti moguli to Jugosloveni kad god zaboraviti i smeju se da Jugosloveni kad god zaboraviti?! Ne, ne nikada! Mi smo, kaže g. Krajinović, uvereni da mi to nismo u stanju vratiti nik

Dobar sokolski prednjak - zanimanjem brijački pomoćnik može dobiti nameštenje u dobroj brijačkoj radnji. Ponude sliati na Milana Štokovića, Nova Gradiška.

Sirite sokolsku štampu:

„SOKOLSKI GLASNIK“
„SOKO“ (pre „Prednjak“)
„SOKOLIĆ“
„NAŠU RADOST“

A. Golob & Comp., Ljubljana
Puharjeva ulica

Izdelovanje emajliranih peči. Prezidava Lucovih peči, strokovna izvršba. — Splošno kleparstvo. Zaloga šamotne opeke! Konkurenčne cene!

MAŠNE

Poznato je, da svima konkuriše
»SOLIDNOST«
BEOGRAD / TERAZIJE 7

Priporoča se najstarejsa slovenska plesarska, ličarska, sobo- in črkoslikarska delavnica

IVAN BRICELJ
LJUBLJANA, Dunajska cesta 16
Strokovna izvršitev telovadnega oružja. Delo solidno, cene zmerne

IZVOR

VELETRGOVINA GALANTERIJSKE, NIRBERŠKE
I KRATKE ROBE

SUŠAK
ŠETALIŠTE KRALJA PETRA
produljena Zvonimirova ul. 92

KLIŠEJE
KLISARNA ST. DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVRAZ

vseh vrst po foto-
grafijah ali rizbah
izvršuje za vsakov
stenski tisk najsolidnejši

ELITE

LJUBLJANA

vodeča konfekcijska trgovina za dame, gospode in otroke / Prvovrstni salon za dela po meri

Prešernova ulica 7-9

Mesne konzerve in mesne izdelke

najfinješe kakovosti dobavlja vsako količino

F. Slamič

LJUBLJANA
Gospodstvena c. 6

Tvornica mesnih izdelkov
in konzerv / Za izlete in potovanja najprikladnejši provijant
za sokolska društva vorniške cene. / Brzojavi: Slamič Ljubljana
Telefon: 29-73 / Cene ugodne!

„Kavana Medulić“, Zagreb, Ilica 59

Elegantna i najmoderne uredena kavana.

Svi domaci i inostrani časopisi.

Iz kavane vozil lift u prvi sprat, gde se nalazi najveća DVORANA BILJARA sa osam biljara i separirane igračnice.

Vino i pivo na čase.

Sastajalište Sokola!

Vlasnik: Ćiril Tratnik

Obaveštavam braću Sokole, da bojadisem
(barvam) platno, žitnicu i gradel na druk u svim
bojama (barvama) i na glatku u svim bojama.

Bojadisanje (barvanje) stoji po 1 m duljine
0,80 m širine same Din 2-50. Na taj način dolaze
mušterije do jeftinije robe (po metru 1 Din i više),
nego da kupujete gotovo robu. Pošiljku od preko
500 m prima naručitelj franko. Sve ostale upute
mogu se dobiti kod mene.

Preporuča se svima Sokolima i Sokolicama

Ljudevit Wächtersbach, Čakovec
bojadisar (barvarija)

INDUSTRJA SOKOLSKIH POTREBSCIN
BRANKO PALČIĆ

CENTRALA ZAGREB
ULICA KRALICE MARIJE 6

Dobavitelj Saveza Sokola Kraljevine
Jugoslavije.

Naslov za brojake: TRIKOTAŽA Zagreb
Telefon štev. 26-77

Podružnica BEograd
Balkanska 28, Hotel Prag

Izvršujem vse vrste sokolinskih potrebiščin za
javni in zletni nastop članov, članice in dece
točno po predpisih SKJ. Nadalje se priporočam
vsem bratom za izdelavo
najmodernejših civilnih
objektov, katera izdelujem
po najnovejšem krovu
v lastni delavnici.

Obuća za
Sokole marke

Hutchinson

dobiла је
trgovina
KOSTA NIKOLIĆ i DRUG BEOGRAD
KNEZ MIHAJLOVA 12 / Prodaja na veliko

TEOD. KORN, LJUBLJANA

POLJANSKA CESTA ŠTEV. 8

PREJE HENRIK KORN (USTANOVLJENA LETA 1852.)
Krovcev, stavbni, galeranerški in okrasni klepar. Instalacija
vodovodov. Naprava strelovodov. Kopališčne in klosetne
naprave in centralne kurjave.

FRANJO BUREŠ
URAR, ZLATNAR IN OPTIK
MARIBOR
Vetrinjska ul. 26

Izprasan optik. Urar drž. železnice. Zapriseženi sodniški izvedenec.

Tambure
najbolje, sremskog i Farkaševog sistema
preporuča poznata i največa radnja

J. Vardian, Sisak 5
(SAVSKA BANOVINA)

Veliki cijenik sa slikama na zahtjev šaljem svakome badava
Sokolska društva dobivaju popust
Odlikovan zlatnom kolajnom i diplomom

Najbolja mašina za umnožavanje
svih kancelarijskih formata, cirkulara,
cenovnika, crteža itd. je samo sistem

GESTETNER

D. GESTETNER Ltd.
BEOGRAD

Dobrinjska ulica 12 (desno do Novog Dvora)
Telefon 36-65

ZAGREB
Samostanska ulica br. 2-a / Telefon 25-84

P. M. Petrović

Trgovina porculana i stakla

Sušak, Strossmayerova 8

TRGOVACKA TISKARA

G. KRALJETA

SUŠAK

STROSSMAYEROVA

ULICA br. 7

UTEMELJENA
GODINE 1890

izvadja svakovrsne tiskarske
radnje brzo, čisto i jetino.

BRZOJAVI:
KRALJETA
SUŠAK

Specialna mehanična delavnica

za popravila pisarniških strojev, re-
gistrirnih blagajn, foto, gramofonov
in nalinivih peres. — Priporoča se

LUD. BARAGA ♦ LJUBLJANA

ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 6

Telefon 29-80

Telefon 29-80

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D.D.
LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in
samo na debelo

Premog, domaći in inozemski, za domaćo
kurjavo in industrijske svrhe. Kovaški
premog vseh vrst. Koks livarniški,
plavžarski, plinski. — Briketi.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d.d. v Ljubljani
MIKOŠIČEVA CESTA ŠT. 15/I

SLIKA STAREŠINE SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE NJ. VIS.

PRESTOLONASLJEDNIKA PETRA

odobrena od Nj. Vel. Kralja Aleksandra I. 2. marta 1930. god. br. 1554.
U svima veličinama i raznim izradama dobije se uz cijenu počam od 50 Din
kod

Umjetno nakladnog zavoda „RUBENS“ Zagreb, Vlaška 53

Posojilnica v Mariboru

Ustanovljena leta 1882. ● r. z. z. o. p. ● Telefon štev. 108

Narodni dom

Sprejema hranilne vloge v tekočem računu in na knjižice in jih obrestuje
z dnevno razpolago po 5%, proti odpovedi na 3 mesece po 7%.
Daje posojila proti vknjižbi po 8%, na menice po 9%. Stanje hranilnih
vlog nad Din 80,000.000— rezervnih zakladov nad Din 5,000.000—.

MEDIĆ-ZANKL

TVORNICE OLJA, FIRNEŽA, LAKOV IN BARV, D. Z O. Z.
CENTRALA V LJUBLJANI — LASTNIK FRANJO MEDIĆ

TVORNICE: LJUBLJANA-MEDVODE
PODRUŽNICE IN SKLADIŠČA MARIBOR — NOVI SAD

LASTNI DOMAČI PROIZVODI:

Lenano olje, firnež, vse vrste lakov, emajlno-lakastih in oljnati barv. Kemično
čiste in kemično olješane kakor tudi navadne prstene barve vseh vrst in
barvnih tonov, čopičev, steklarskega kleja itd. znamke „MERAKL“
za obrt, trgovino in industrijo, za železnice, pomorstvo in zrakoplovstvo.

CENE UMERJENE. ♦ TOČNA IN SOLIDNA POSTREŽBA.

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA U LJUBLJANI

REGISTROVANA ZADRUGA S OGRANIČENIM JAMSTVOM

opskrbljuje u smislu člana 2. svojih pravila sve sokol-
ske organizacije u zemlji sa svim potrepštinama, koje
su potrebne za izvadjanje programa i za postigneće
ciljeva našeg Sokolstva. Izdaje i raspačava tiskanice,
knjige i brošure sokolsko-programatskog, uzgojnog i
propagandističkog sadržaja, plakate, diplome, značke,
legitimacije i muzikalije.

Komisija prodaja odora sviju kategorija.

NASLOV: JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA, LJUBLJANA, NARODNI DOM
TELEFON BROJ 25-43. — POŠTANSKO ČEKOVNI RAČUN LJUBLJANA: 13.831
Zahtevajte cenik!